

మార్క్సిస్టు మేధావి

ఆంటోనియో

గ్రాంసి

ఎస్. వెంకట్రావు

PSBH

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

CT

మార్క్సిస్టు మేధావి

ఆంటోనియో గ్రాంసీ

ఎస్. వెంకట్రావు

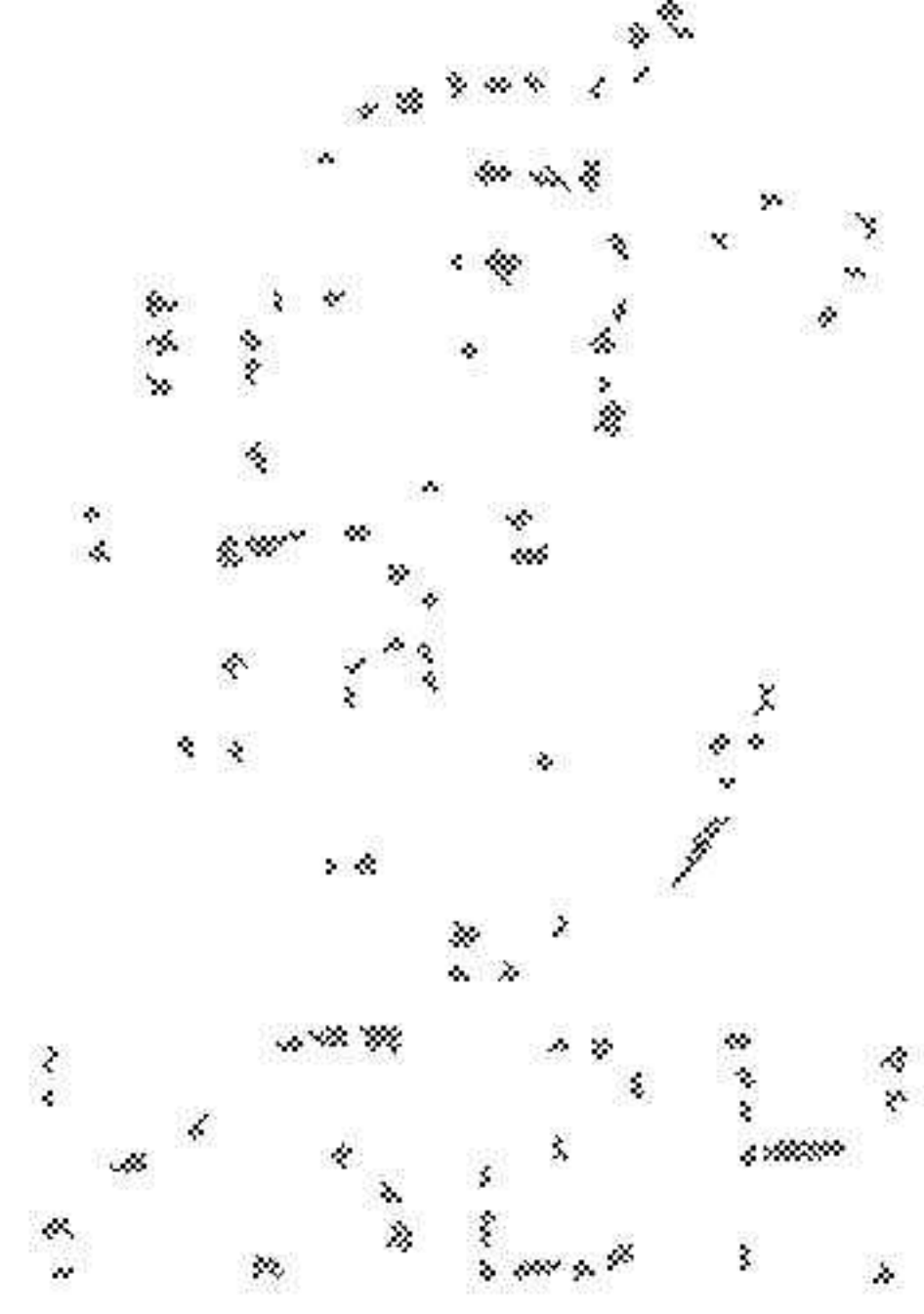

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

ప్రజాశక్తి భవన్, అమరారెడ్డి కాలనీ, అరవిందా హైస్కూల్ వద్ద

తాడేపల్లి - 522 501. ఫోన్ : 0866 -2577533

2

ప్రచురణ సంఖ్య : 1672
ప్రతులు : 1000
వెల : ₹ 20/-

ప్రతులకు

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

27-1-54, కారల్ మార్బ్ రోడ్, గవర్నర్ పేట,
విజయవాడ -2, ఫోన్ : 0866 -2577533

బ్రాంచీలు

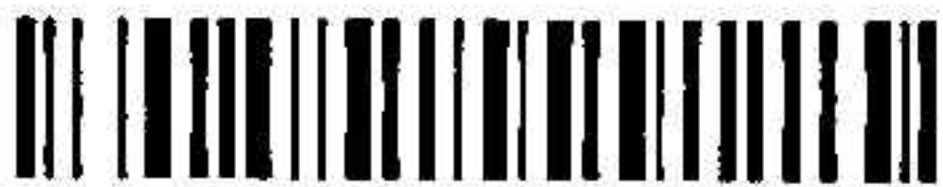
విజయనగరం, విశాఖపట్నం, కాకినాడ, ఏలూరు, విజయవాడ,
గుంటూరు, ఒంగోలు, నెల్లూరు, తిరుపతి, కర్నూలు, అనంతపురం

ముద్రణ

ప్రజాశక్తి డైలీ ప్రింటింగ్ ప్రెస్, విజయవాడ

website : www.psbh.in

prajasaktipublishinghouse@gmail.com

150408

ముందుమాట

ప్రపంచవ్యాప్తంగా నేడు పెట్టుబడిదారీ విధానం తీవ్ర సంక్షోభంలో ఉంది. అందులోనుంచి బయటపడే దారి కానరాక పెట్టుబడిదారీ మేధావులంతా తలలు పట్టుకుంటున్నారు. ఈ సంక్షోభాన్ని మరింత వేగవంతం చేసిన, చేస్తున్న నయా-ఉదారవాద విధానాలనే ఇంకా ఎక్కువగా, ఇంకా విస్తృతంగా అమలు జరపడమే పరిష్కారం అని ప్రపంచవ్యాంకు వగైరాలు సిఫార్సులు చేస్తున్నాయి. మోడీ ప్రభుత్వం వాటినే తెలివితక్కువగా, గుడ్డిగా అమలు చేస్తోంది. ఆ క్రమంలో దేశం మరింత లోతుగా సంక్షోభంలో కూరుకుపోతున్నది.

సంక్షోభం ముదిరితే దోపిడీ వర్గాలు శ్రామిక ప్రజలమీద మరింతగా భారాలను మోపి తమను తాము రక్షించుకోడానికి ప్రయత్నిస్తాయి. ఇప్పుడు మోడీ ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న ప్రతీ చర్య ఆ దిశగానే ఉంది. దీనివల్ల అంతకంతకూ ప్రజలు మరిన్ని ఇక్కట్లపాలౌతారు.

మరి ఇంత స్పష్టంగా పాలకవర్గాలు ప్రజలను కొల్లగొడుతూంటే ప్రజలెందుకు ఆ పాలకవర్గ పార్టీలనే మళ్ళీ మళ్ళీ ఎన్నికల్లో గెలిపిస్తున్నారు? ప్రజలకోసం నిజాయితీగా పోరాడే కమ్యూనిస్టులకు ఆదరణ ఎందుకు పెరగడం లేదు?

వర్గాలుగా చీలిపోయిన సమాజంలో పాలకవర్గ భావాలే ప్రజల భావాలుగా చలామణీ అవుతాయి అని లెనిన్ అన్నాడు. ప్రజల ఆలోచనా విధానాన్ని పాలకులు ఒక విధంగా చెప్పాలంటే శాసిస్తున్నారు. ఈ పట్టు సడలనిదే ప్రజలు తమ విముక్తి మార్గం ఏమిటో అర్థం చేసుకోలేరు. పాలకవర్గాలు ప్రజల ఆలోచనావిధానాన్ని తమ ఆధిపత్యం కింద ఉంచుకోగలగడాన్నే గ్రాంసీ 'ఆధిపత్యం' (హెజిమోనీ) అన్నాడు.

ఆ ఆధిపత్యాన్ని దెబ్బతీసి ప్రజలు చరిత్ర నిర్మాతలుగా తమ కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించడానికి ముందుకు కదలాలంటే అందుకు కమ్యూనిస్టులు ఏం చేయాలో వివరించాడు. ప్రత్యేకించి ఫాసిస్టు శక్తులు ఏ యే పద్ధతులలో ప్రజల ఆలోచనావిధానంపై తమ ఆధిపత్యాన్ని సాధిస్తాయో గ్రాంసీ వివరించాడు. గ్రాంసీ ఆలోచనలు ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తలకు ఏంతో ఉపయోగకరంగా ఉంటాయి.

మార్క్సిజం-లెనినిజాన్ని ఒక పిడివాదంగా కాకుండా, సృజనాత్మక శాస్త్రంగా, నూతన సమాజ నిర్మాణానికి దారి చూపే కరదీపికగా అన్వయించుకోవడమెలాగో గ్రాంసీ రచనలు తెలియజేస్తాయి.

సిద్ధాంతాన్ని వివరించడమేగాక, దానిని ఆచరించి చూపించిన ఆదర్శజీవి అంటోనియో గ్రాంసీ. ఆ మహనీయుని 130వ జయంతి సందర్భంగా రేఖామాత్రంగా గ్రాంసీ జీవిత చరిత్రను, రచనల సారాంశాన్ని పరిచయం చేస్తూ కామ్రేడ్ ఎస్. వెంకట్రావు రచించిన ఈ చిన్న పుస్తకాన్ని ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ తెలుగు పాఠకులకు సమర్పిస్తోంది.

- ప్రచురణకర్తలు

మార్క్సిస్టు మేధావి ఆంటోనియో గ్రాంసీ

మార్క్సిజం అనేది గుడ్డి నమ్మకం కాదు, అది సమాజ గమనాన్ని అర్థం చేసుకునే ఒక శాస్త్రీయ పద్ధతి, కార్యాచరణకు కరదీపిక అని చెప్పాడు ప్రఖ్యాత శాస్త్రవేత్త జె.డి. బెర్నాల్.

“ఈ ప్రపంచ భవిష్యత్తును ఊహించే మంత్రదండం మార్క్సిస్టుల దగ్గర లేదు. సామాజిక, ఆర్థికాభివృద్ధి ధోరణులు ఇలా ఉండబోతున్నాయని ముందుగానే ఊహించడానికి ఉపయోగపడే విశ్లేషణా పద్ధతులు మార్క్సిస్టుల దగ్గర రెడీమేడ్ గా ఉంటాయని కొందరనుకుంటారు. విమర్శనా రహితంగా ఇటువంటి నిర్ధారణలకు రావడమంటే మార్క్సిజాన్ని మరోమతభావన కింద మార్చడమే అవుతుంది. సామాజిక, ఆర్థిక పురోగమనం ఎలా జరుగుతుందో మార్క్స్ ముందుగానే ఒక మ్యాపు తయారు చేసి పెట్టినట్లు, ప్రజలు ఎలాగోలా ఆ మార్గాన వెళితే సరిపోతుందన్నట్లు భావిస్తారు. ఇది పూర్తిగా అవగాహనా రాహిత్యం. మార్క్సిస్టు భవిష్యద్దర్శనం అటువంటి పథకాలపై ఆధారపడి జరగదు. పైగా ముందుగానే సిద్ధం చేసుకున్న పథకం ప్రకారం సమాజం నడక సాగించబోదని మార్క్సిజం చెబుతుంది. కాల గమనంలోని ఏ క్షణంలోనైనా మనకు కనిపించేది అప్పటి వివిధ ఆర్థిక, సామాజిక శక్తుల కలయిక, వాటి మధ్య ఘర్షణ, దాని వల్ల ఏర్పడే కొత్త పరిస్థితులు మాత్రమేనని మార్క్సిజం చెబుతుంది. దీనికి మించి మనం చూడగలిగే క్రమం ఒక్కటే, అదేమంటే ఆ క్రమం అంతంకాదు. అది మరో కొత్త రూపాన్ని - మనం ముందుగా ఊహించలేని రూపాన్ని - తీసుకుంటుంది అనేదే. అందువల్ల మార్క్సిజం అనేది ఒక పద్ధతి. కార్యాచరణకు ఒక కరదీపిక. ఆ విధంగా మాత్రమే దానికి విలువ వస్తుంది మినహా ఒక గుడ్డి నమ్మకంగానో, లేదా జోతిష్యంగానో దాన్ని పరిగణించకూడదు” అని బెర్నాల్ పేర్కొన్నారు.

అంటే కారల్ మార్బ్-ఫ్రెడరిక్ ఏంగెల్స్లు సంయుక్తంగా రూపొందించిన సిద్ధాంతం చలనం లేకుండా ఆగిపోయే ఆలోచన కాదు. నిత్యం మానవ కార్యాచరణ ద్వారా పరిపుష్టమవుతూనే ఉంటుంది. లెనిన్ నూతన సామ్రాజ్యవాద దశకు మార్బ్జాన్ని నిర్దిష్టంగా వర్తింపజేయడం ద్వారా మరింత పరిపుష్టం చేశాడు. కనుక, దాన్ని మార్బ్జం-లెనినిజం అని పిలుస్తున్నాం. ఆ సిద్ధాంతాన్ని ఆయుధం చేసుకునే ఆయన రష్యాలో విప్లవాన్ని సాధించాడు. దాన్ని చైనా నిర్దిష్ట పరిస్థితులకు వర్తింపజేయడం ద్వారా మావో చైనాలో కోట్లాది మంది శ్రమజీవులను దోపిడీ నుండి విముక్తి గావించగలిగాడు. వియత్నాం, కొరియా, క్యూబాలలో ఇంకా అనేకానేక దేశాల్లో ఈ సిద్ధాంతాన్ని ఆయుధంగా చేసుకునే ప్రజలు విప్లవాలు సాధించుకున్నారు, సోషలిజం నిర్మించుకున్నారు.

మారిన పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మార్బ్జు సిద్ధాంతాన్ని అమలు చేయడంలో లోపం జరిగింది గనుకనే సోవియట్ యూనియన్లోనూ, తూర్పు యూరప్లోనూ సోషలిజం కూలిపోయింది. ఫైనాన్స్ పెట్టుబడి ప్రపంచీకరణ రూపం ఎత్తిన పరిస్థితుల్లో ఆయా దేశాల్లో అంతర్గత, బాహ్య పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మిగిలిన సోషలిస్టు దేశాలు సోషలిజం నిర్మాణానికి నిర్దిష్ట పద్ధతులు అనుసరిస్తున్నాయి.

భారత దేశ నిర్దిష్ట పరిస్థితులకు మార్బ్జం-లెనినిజాన్ని వర్తింపజేసే క్రమంలోనే 1964లో భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ (మార్బ్జు) కార్యక్రమం రూపొందించబడింది. ప్రపంచీకరణ సృష్టించిన నిర్దిష్ట పరిస్థితులకు అనుగుణంగా దాన్ని 2000వ సంవత్సరంలో తాజాపరచడం జరిగింది.

మార్బ్-ఏంగెల్స్ పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ బాగా అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లోనే సోషలిస్టు పరివర్తన వస్తుందని ఊహించారు. కానీ, సామ్రాజ్యవాద దశలో సామ్రాజ్యవాద గొలుసులోని బలహీనమైన లింకును తెగ్గొట్టడం ద్వారా విప్లవం సాధించవచ్చునని లెనిన్ నిరూపించాడు. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ అంతగా అభివృద్ధి చెందని దేశంలో రైతాంగ సాయుధ విప్లవం సాధించాడు మావో. కొరియా, వియత్నాం, క్యూబాల్లో సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటాల ద్వారా విప్లవాలు సాధించగలిగారు.

ఆ విధంగా విప్లవ కార్యాచరణ ద్వారా మార్బ్జం నిరంతరం పరిపుష్టం అవుతూ వస్తోంది. దానికి ఆయా కాలాల్లో అనేక మంది విప్లవ నేతలు తమ విశ్లేషణలతోనూ, కార్యాచరణతోనూ దోహదం చేస్తూ వచ్చారు. అలా దోహదం చేసిన వారిలో మనకు అతి తక్కువగా తెలిసిన వ్యక్తి. కానీ, అత్యంత ఎక్కువ కృషి చేసిన వ్యక్తి ఆంటోనియో గ్రాంసీ. ఇటలీ కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకుడైన గ్రాంసీ గొప్ప మార్బ్జు మేధావి, రచయిత, జర్నలిస్టు. ఫాసిస్టు ముస్సోలినీ జైలులో చివరి 11 ఏళ్లు దుర్భరమైన జీవితం

గడిపిన గ్రాంసీ 1937లో 46 ఏళ్ల ప్రాయంలో జైలులోనే మరణించాడు. జైలులో ఉండగా ఆయన దాదాపు 3000 పేజీల రచనలు, 32 నోట్ బుక్లు రాసి రహస్యంగా జైలు బయటికి పంపించాడు. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం ముగిసిన తరువాత వాటిని ఇటలీ భాషలో ప్రచురించారు. 1970లో గానీ అవి ఇంగ్లీషులో ప్రచురించబడలేదు. ఇతర భాషల్లో ముఖ్యంగా తెలుగులో ఆయన రచనలు తక్కువగానే వచ్చాయి.

పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ పాతుకుపోయిన కొత్త పరిస్థితుల్లో విప్లవపోరాటం ఎలా నడపాలో గ్రాంసీ ప్రధానంగా వివరించాడు. 20వ శతాబ్దపు పశ్చిమ ఐరోపా సమాజంలో వచ్చిన విప్లవాత్మక మార్పులను విశ్లేషించిన మొట్టమొదటి మార్క్సిస్టు సిద్ధాంత వేత్త ఆయన. బూర్జువా విలువలకు వ్యతిరేకంగా అంటే సైద్ధాంతిక-సాంస్కృతిక రంగంలో పోరాటాల ప్రాధాన్యతను వివరించాడు. మార్క్సిజాన్ని కొందరు మేధావులు ఆర్థికవాదంగా కుదించే ధోరణిని విమర్శించాడు. సామాజిక వ్యవస్థ పునాది, ఉపరితలం రెండూ గతితార్కిక సంబంధం కలిగి ఉంటాయనీ, వర్గ పోరాటం రెంటిలోనూ సమగ్రంగా జరగాలని బోధించాడు. పీడితులకు విద్యాబోధన (పెడొగొగీ) ఎలా ఉండాలో ఆయన వివరించాడు. ఆయన సూత్రీకరించిన 'ఆధిపత్యం' (హెజిమోనీ) భావన విద్యారంగంలో ముఖ్యంగా అనియత విద్య గరపడంలో కార్మిక వర్గ మేధావులు నిర్వహించాల్సిన పాత్ర గురించి అనేక కొత్త కోణాలు ముందుకు తెచ్చింది. ఆ విధంగా ఆయన 'జైలు రచనలు' (ప్రిజన్ నోట్బుక్స్) శ్రామిక వర్గానికి మంచి ఆయుధాలుగా ఉపయోగపడతాయి. ముఖ్యంగా 1990వ దశకం ప్రారంభంలో సోవియట్ యూనియన్, తూర్పు యూరప్ లో సోషలిజం ఎందుకు పతనమైందనే విషయమై ప్రపంచ వ్యాపితంగా చర్చోపచర్చలు జరుగుతున్నాయి. ఈ విషయంలో మనకు ఆంటోనియో గ్రాంసీ రచనల లోతైన అధ్యయనం చాలా ఉపయోగపడుతుంది. పుట్టుకనుండే అనారోగ్యంతో, ఆర్థిక బాధలతో విషాధకరమైన జీవితం గడిపిన గ్రాంసీ మరణం కూడా అంతే విషాధకరంగా సంభవించింది. అయితే, మానవాళి బాధలు తీర్చే కృషిలో ఆయనకు ఆ బాధలు అడ్డం కాలేదు. ముస్సోలినీ ఫాసిజానికి వ్యతిరేకంగా గ్రాంసీ ప్రత్యక్షంగానూ, సైద్ధాంతికంగానూ వీరోచిత పోరాటం చేశాడు. ఆయన చేసిన అనేక సూత్రీకరణలు కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తలకు రోజువారీ పనిలో మార్గదర్శకాలుగా ఉపయోగపడతాయి.

ఇటలీ కమ్యూనిస్టు పార్టీ అగ్రనాయకుల్లో ఒకడిగా, మార్క్సిజాన్ని మరింత ఉన్నత శిఖరాలకు తీసుకుపోయిన వ్యక్తిగా ఆంటోనియో గ్రాంసీ జీవితాన్ని, కృషిని క్లుప్తంగా వివరించడమే ఈ చిన్న పుస్తకం ఉద్దేశం.

1906లో 15ఏళ్ల వయసులో ఆంటోనియో గ్రాంసీ

విషాధకర బాల్యం

ఆంటోనియో గ్రాంసీ 1891 జనవరి 22న ఇటలీలోని సార్డినియా ద్వీపంలో ఏల్స్ అనే చిన్న పట్టణంలో జన్మించాడు. తండ్రి ఫ్రాన్సెస్కో గ్రాంసీ ఒక ప్రభుత్వ ఉద్యోగి. తల్లి గుసెప్పినా మార్సియాస్. ఏడుగురి సంతానంలో ఆంటోనియో గ్రాంసీ నాల్గవ వాడు. పుట్టుకతోనే గ్రాంసీ చాలా బలహీనంగా ఉండే వాడు. దానికి తోడు ఆయన నాల్గవ ఏట వెన్ను నరాల్లో లోపం ఏర్పడింది. దానికి చికిత్స చేయడంలో భాగంగా డాక్టర్లు గ్రాంసీని ఇంటి దూలానికి వేలాడేసేవారు. దాంతో ఆయనకు గూని వచ్చింది. పెద్దయ్యాక కూడా ఆయన ఎత్తు 5 అడుగులకు మించలేదు. గ్రాంసీని నాల్గవ ఏట పనిమనిషి కింద పడేయడం వల్ల వెన్నులో లోపం ఏర్పడిందని అనుకునేవారు. కానీ, పాట్ వ్యాధి అనే ఒక రకమైన క్షయ వ్యాధి వల్ల వెన్నులో లోపం ఏర్పడిందని తరువాత తేలింది. గ్రాంసీ జీవితాంతం శారీరక సమస్యలతో బాధపడుతూనే ఉన్నారు. చివరికి ఆ వ్యాధులతోనే మరణించారు.

గ్రాంసీ ప్రాథమిక పాఠశాల చదువుతున్న సమయంలో ఆయన తండ్రిని ఏవో అవకతవకలకు పాల్పడ్డాడని ఉద్యోగం నుండి సస్పెండ్ చేసి జైల్లో పెట్టారు. దాంతో ఏడుగురు పిల్లలను పోషించల్సిన బాధ్యత తల్లిమీద పడింది. గ్రాంసీ పాఠశాల పూర్తి చేశాక రెండేళ్ల పాటు చదువుకు దూరమైపోయాడు. తల్లికి ఆర్థికంగా సహాయం చేసేందుకు రకరకాల పనులు చేశాడు. అయితే తల్లి, సోదరి సహాయంతో ఆయన మళ్లీ సెకెండరీ పాఠశాలలో ప్రవేశించాడు. మూడేళ్ల సెకెండరీ పాఠశాలలో ఆయన గణితం, సైన్సు

అధ్యయనం చేశాడు. కాగ్లియారి పట్టణంలో సెకెండరీ పాఠశాల చదువుతున్నప్పుడు గ్రాంసీ అన్న గెన్నరో ఆయనకు టురిన్ నగరం నుండి 'అవంతి' తో సహా సోషలిస్టు పత్రికలను పంపించేవాడు. గెన్నరో ఒక మిలిటెంట్ సోషలిస్టు. ఆయన ఇటలీ ప్రధాన భూభాగం లోని టురిన్ లో సైన్యంలో కొన్నాళ్లు పనిచేశాడు. అప్పుడే ఆయన

గ్రాంసీ తల్లి గుస్సెపినా (మనవరాలిని ఎత్తుకుని), తండ్రి ఫ్రాన్సెస్కో

సోషలిస్టుగా (కమ్యూనిస్టుగా) మారాడు. 'అవంతి' ఇతర సోషలిస్టు పత్రికల ప్రభావం గ్రాంసీ మీద పడింది. 'అవంతి' అంటే పురోగమనం అని అర్థం. అది సోషలిస్టు పార్టీ పత్రికగా విప్లవ భావాలను ప్రచారం చేసేది. సార్డినియన్ రైతులు, గని కార్మికుల ఈతి బాధలు చూసి గ్రాంసీ చలించిపోయి, వారి పట్ల సానుభూతి చూపేవాడు. ఆ నాడు ఇటలీ ప్రధాన భూభాగం ముఖ్యంగా ఉత్తర ఇటలీ పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందింది. అక్కడి పారిశ్రామిక వేత్తలు సార్డినియా ద్వీపంలోని గని కార్మికులను, రైతులను తీవ్రమైన దోపిడీకి గురిచేసేవారు. దాంతో, సార్డినియా జాతీయ వాదం ప్రబలంగా ఉండేది. దీన్ని అణచివేసేందుకు ఇటలీ పోలీసులు తీవ్రమైన దమనకాండ సాగించేవారు.

సెకెండరీ పాఠశాల ముగిసిన తరువాత గ్రాంసీ అదే పట్టణంలోని కాలేజీలో చేరాడు. అక్కడ ఆయన అన్న గెన్నరోతో కలిసి నివసించేవాడు. సైన్యం నుండి వచ్చేసిన గెన్నరో అక్కడ ఒక ఐస్ ఫ్యాక్టరీలో గుమస్తాగా పనిచేసేవాడు. ఆయన స్థానిక కార్మిక సంఘం కోశాధి కారిగా తరువాత సోషలిస్టు పార్టీ బ్రాంచ్ కార్యదర్శిగా పనిచేశాడు. గ్రాంసీ తరచూ సోషలిస్టుల సమావేశాలకు హాజరయ్యేవాడు. సార్డినియా ఆర్థిక, సామాజిక సమస్యలపై యువ స్టడీ సర్కిల్స్ లో పాల్గొంటుండేవాడు. సార్డినియా జాతీయవాదం, ధనికుల పట్ల ధ్వేషం గ్రాంసీ తొలి రాజకీయ అభిప్రాయాలు. 1910లో, గ్రాంసీ 19వ ఏట స్థానిక దిన పత్రిక 'ఎల్'యూనియనె సార్డా'లో ఆయన తొలి వ్యాసం ప్రచురించబడింది. తదుపరి ఆయన ఆ పత్రిక విలేకరిగా మారిపోయాడు. అవంతి పత్రికను, అందులో పెద్ద పెద్ద మేధావులు రాసిన వ్యాసాలను ఆయన నిశితంగా చదివేవాడు. ఈ కాలంలోనే మేధోపరమైన ఆసక్తికొద్దీ ఆయన కారల్ మార్క్స్ రచనలను కూడా చదివాడు. సెలవుల్లో ఆయన గుమస్తాగా పనిచేస్తూ తన దైనందిన ఖర్చులకు సంపాదించడం కోసం ట్యూషన్లు చెప్పేవాడు.

1911లో గ్రాంసీ యూనివర్సిటీ విద్యనభ్యసించడం కోసం టురిన్‌లోని కార్లో అల్బెర్టో కాలేజీకి పేద విద్యార్థుల స్కాలర్‌షిప్ కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్నాడు. ఆ కళాశాల సార్దినీయా రాచరికానికి చెందిన వివిధ ప్రాంత విద్యార్థులకు స్కాలర్‌షిప్ మంజూరు చేసేది. నెలకు 70 లైర్ల చొప్పున ఏడాదికి పది నెలల పాటు స్కాలర్‌షిప్ ఇచ్చేవారు. ఈ స్కాలర్‌షిప్ కోసం గ్రాంసీ చిన్ననాటి స్నేహితుడు పామిరో టోగ్లియాట్టి కూడా పోటీ పడ్డాడు. చివరికి స్కాలర్‌షిప్ గ్రాంసీకి దక్కింది. విశేషమేమంటే టోగ్లియాట్టి, గ్రాంసీలు ఇటలీ కమ్యూనిస్టు పార్టీలో సహచరులుగా, అగ్రనాయకులుగా ఎదిగారు. ఇటలీ కమ్యూనిస్టు పార్టీ వ్యవస్థాపక సభ్యుల్లో ఒకరైన టోగ్లియాట్టి 1927 నుండి 1964లో మరణించే వరకు ఆ పార్టీ ప్రధాన కార్యదర్శిగా బాధ్యతలు నిర్వహించారు.

గ్రాంసీ టురిన్‌కు వచ్చే సరికి అది కార్మిక వర్గ పోరాటాలతో అట్టుడుకుతుండేది. ఇటలీ దేశం ఇప్పటిలాగే అప్పుడు కూడా ఉత్తర, దక్షిణ ప్రాంతాలుగా విభజితమై ఉండేది. దక్షిణ ఇటలీలో వ్యవసాయాధార ఆర్థిక వ్యవస్థ ఉండేది. నిరక్షరాశ్యులైన రైతులు ఎక్కువగా నివసించేవారు. ఉత్తర ఇటలీ పారిశ్రామికంగా బాగా అభివృద్ధి చెంది ఉండేది. సంఘటితమైన, రాజకీయంగా చైతన్యమైన కార్మికవర్గం ఉండేది. ఉత్తర ఇటలీలోని టురిన్ నగరాన్ని అప్పట్లో ఇటలీ 'ఎర్ర రాజధాని' (రెడ్ కాపిటల్) అనేవారు. దేశంలో అత్యంత ఆధునిక పరిశ్రమలన్నీ ఇక్కడ ఉండేవి. ముఖ్యంగా ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి గాంచిన ఫియట్ కంపెనీకి ఇది ప్రధాన కేంద్రం. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం ముగిసేనాటికి టురిన్ నగరంలో 30 శాతం జనాభా కార్మికవర్గం. మరో 10 శాతం మంది సైన్యంలో పనిచేసేవారు. టురిన్ కార్మికులకు గొప్ప పోరాట చరిత్ర ఉంది. 20వ శాతాబ్దం ప్రారంభంలో దాదాపు రెండు దశాబ్దాలపాటు టురిన్ నగరంలో నిరంతరం కార్మికవర్గ ప్రదర్శనలు, సార్వత్రిక సమ్మెలు జరిగాయి. చివరికి 1919లో కార్మికులు ఫాక్టరీలను ఆక్రమించి, కార్మిక మండళ్ల ద్వారా వాటిని నిర్వహించుకునే ఉద్యమం ప్రారంభమైంది. టురిన్ నగరంలోకి ప్రవేశించినప్పుడు గ్రాంసీకి ఎదురైన ఈ వాతావరణం ఆయన ఆలోచనలను కార్మికవర్గ విప్లవం వైపు మళ్లించాయి. కమ్యూనిస్టుగా ఆయనను తీర్చిదిద్దాయి.

1906లో 15ఏళ్ల వయసులో ఆంటోనియో గ్రాంసీ

కమ్యూనిస్టు పార్టీలో చురుకైన పాత్ర

1913లో గ్రాంసీ విద్యార్థిగా ఉండగానే ఇటలీ సోషలిస్టు పార్టీ సభ్యుడయ్యాడు. గ్రాంసీ తెలివైన విద్యార్థి గానీ ఆర్థిక సమస్యలు, ఆరోగ్య సమస్యలవల్ల యూనివర్సిటీ చదువు సక్రమంగా సాగించలేకపోయాడు. మరోవైపు ఆయన రాజకీయ చైతన్యం పెరిగే కొద్దీ ఓవైపు రాజకీయ కార్యకలాపాలు, మరోవైపు సైద్ధాంతిక రచనా వ్యాసాంగం ఆయన చదువులకు బ్రేకు వేసింది. 1915లో 24వ ఏట చదువులకు స్వస్తి చెప్పి పూర్తికాలం విప్లవ కార్యకలాపాల్లో మునిగిపోయాడు. అప్పటికి ఆయన చరిత్ర, తత్వశాస్త్రాల్లో గొప్ప అధ్యయనం చేశాడు. విశ్వవిద్యాలయంలోని అనేక మంది మేధావులతో ఆయనకు సాంగత్యం ఏర్పడింది. 1914 నుండి సోషలిస్టు వార్తా పత్రిక 'ప్రజా పిలుపు' (ఇల్ గ్రిడో డెల్ పోపొలో)లో ఆయన రాసిన అనేక వ్యాసాలు ఆయనను మంచి జర్నలిస్టుగా మార్చాయి. 1916లో ఆయన సోషలిస్టు పార్టీ అధికార పత్రిక 'అవంతి' స్థానిక ఎడిషన్ కు సహ-సంపాదకుడైనాడు. గ్రాంసీ విపరీతంగా అధ్యయనం చేసేవాడు. పత్రికల్లో టురిన్ సామాజిక, రాజకీయ అంశాలపై నిరంతరం రాసేవాడు. అంతేకాకుండా అనేక విషయాలపై కార్మికవర్గానికి రాజకీయ తరగతలు చెప్పేవాడు. ప్రఖ్యాత ఫ్రెంచ్ రచయిత రోమి రోలా, ఫ్రెంచ్ విప్లవం, పారిస్ కమ్యూన్, మహిళా విముక్తి తదితర అంశాలను ఆయన బోధించేవాడు. 1917లో ఇటలీలో పెద్ద ఎత్తున విప్లవ పోరాటాలు జరిగాయి. టురిన్ నగరం విప్లవ తిరుగుబాట్లతో అట్టుడికిపోయింది.

ఆ సందర్భంలో అనేక మంది సోషలిస్టు పార్టీ నాయకులను అరెస్టు చేసినప్పుడు గ్రాంసీ పార్టీ బాధ్యతలు స్వీకరించాల్సి వచ్చింది. ఆయన పార్టీ ప్రాంతీయ కమిటీకి ఎన్నికయ్యాడు, సోషలిస్టు పత్రిక 'ప్రజా పిలుపు'కు సంపాదకుడయ్యాడు. 1919 ఏప్రిల్లో టోగ్లియాట్టితోనూ, ఇతరులతోనూ కలిసి గ్రాంసీ 'కొత్త శకం' అనే వార పత్రికను స్థాపించారు. ఆ సమయంలో ఇటలీ సోషలిస్టు పార్టీ అనేక గ్రూపులుగా చీలిపోయి వుంది. గ్రాంసీ, టోగ్లియాట్టిల గ్రూపును వారి పత్రిక పేరుతో 'కొత్త శకం' గ్రూపుగా పిలిచేవారు. లెనిన్ స్థాపించిన మూడవ ఇంటర్నేషనల్లో 'కొత్త శకం' గ్రూపుతో సహా అనేక ఇటాలియన్ సోషలిస్టు గ్రూపులు చేరాయి. అయితే, ఆ గ్రూపులన్నిటిలోకీ గ్రాంసీ, టోగ్లియాట్టిల నాయకత్వంలోని గ్రూపు సైద్ధాంతికంగా బోల్షివిక్కులకు దగ్గరగా ఉందని లెనిన్ భావించారు. వామపక్ష అతివాద గ్రూపులకన్నా లెనిన్ 'కొత్త శకం' గ్రూపును సమర్థించేవాడు. అయితే, విప్లవసాధనకు లెనినిస్టు సూత్రాల ప్రకారం పార్టీని నిర్మించాల్సిన అవసరం ఉందన్న విషయాన్ని అప్పటికి గుర్తించ గుర్తించలేదు. బూర్జువా వర్గానికి వ్యతిరేకంగా జరిగే రాజకీయ పోరాటంలో అంగాలుగా ఉన్న కార్మిక మండళ్లనే ఆయన కమ్యూనిస్టు సంస్థలుగా భావించేవాడు. 1920లో టురిన్లో జరిగిన తిరుగుబాటు విఫలం కావడంతో లెనినిస్టు పద్ధతిలో పార్టీనిర్మాణం ఆవశ్యకతను ఆయన గుర్తించాడు. కార్మిక మండళ్లు జాతీయ విప్లవ పోరాటంగా మారడంలో విఫలం చెందడంతో సోషలిస్టు పార్టీలోని గ్రాంసీకి చెందిన 'కొత్త శకం' గ్రూపు ఇతర అతివాద గ్రూపులతో కలిసి 1921లో ఇటలీ కమ్యూనిస్టు పార్టీగా ఏర్పడ్డాయి.

గ్రాంసీ భార్య జులియా షుట్

రష్యన్ యువతితో వివాహం

కొత్తగా ఏర్పడిన ఇటలీ కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రతినిధిగా 1922లో గ్రాంసీ రష్యా వెళ్లాడు. కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ ఇటలీ పార్టీ ప్రతినిధిగా ఆయన అక్కడ ఏడాదిన్నర (1922 మే నుండి 1923 నవంబర్ వరకు) గడిపాడు. ఆ సమయంలోనే ఆయన రష్యన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యురాలు, వయోలిన్ విధ్వాంసురాలైన జులియా షుట్ను కలుసుకుని వివాహం చేసుకున్నాడు. ఆ దంపతులకు ఇద్దరు కుమారులు పుట్టారు. వారిలో పెద్ద వాడు డెలియో 1924లో జన్మించగా చిన్నవాడు గులియానో 1926లో జన్మించాడు. జులియా షుట్ చిన్నకొడుకుకు జన్మనిచ్చేటప్పటికి గ్రాంసీ జైలుకు వెళ్లాడు. దాంతో చిన్న కుమారుడిని చూడకుండానే ఆయన జైలులో మరణించాడు.

గ్రాంసీ రష్యాలో ఉండగా ఇటలీలో ఫాసిజం తలెత్తింది. కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ సూచన మేరకు ఇటలీలో కమ్యూనిస్టులు, సోషలిస్టులు, ఇతర ప్రజాతంత్ర శక్తులతో ఫాసిజానికి వ్యతిరేకంగా విశాలమైన సంఘటన కట్టడానికి గ్రాంసీ కృషి చేశాడు. ఈలోగా 1923 ప్రారంభానికే బెనిటో ముస్సోలినీ ఫాసిస్టు ప్రభుత్వం ప్రతిపక్షాలపై అణచివేత ప్రారంభించింది. ఇటలీ కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకులు అనేకమందిని అరెస్టు చేసింది. ఆ సమయంలో గ్రాంసీ మాస్కో నుండి వియెన్నా వెళ్లి చీలికలైన పార్టీని పునర్నిర్మించడానికి ప్రయత్నించాడు. ఆ క్రమంలో ఆయన 1924లో ఇటలీ కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రధాన కార్యదర్శిగా బాధ్యతలు స్వీకరించాడు. అదే సమయంలో

జరిగిన ఎన్నికల్లో వెనెటో నుండి పార్లమెంటు సభ్యుడుగా ఎన్నికయ్యాడు. భార్య బిడ్డలు మాస్కోలో ఉండగా ఆయన ఇటలీ రాజధాని రోమ్ నుండి పనిచేయడం ప్రారంభించాడు. పార్టీని ఐక్యపరచడం లక్ష్యంగా అధికార పత్రిక 'ఐక్యత'ను ప్రారంభించాడు. 1926లో లయొన్లో జరిగిన ఇటలీ కమ్యూనిస్టు పార్టీ మహాసభ, ఇటలీలో ప్రజాస్వామ్య పునరుద్ధరణ కోసం విశాల ఐక్యసంఘటన నిర్మించాలన్న గ్రాంసీ థీసీస్ను ఆమోదించింది.

తురిలో గ్రాంసీని బంధించిన జైలు

జైలు జీవితం, మరణం

1926 నవంబర్లో ముస్సోలినీ మీద హత్యా ప్రయత్నం జరిగిందన్న సాకు చూపించి ప్రభుత్వం ఎమర్జెన్సీ చట్టాలతో ఫాసిస్టు దమనకాండకు దిగింది. గ్రాంసీ పార్లమెంటు సభ్యుడు కాబట్టి ఆయనను అరెస్టు చేయడానికి నిబంధనలు ఒప్పుకోకపోయినా ఫాసిస్టు పోలీసులు ఆయనను అరెస్టు చేసి రోమ్లోని 'రీజినా సీలో' జైలులో నిర్బంధించారు. గ్రాంసీని కోర్టులో ప్రవేశపెట్టినప్పుడు ఫాసిస్టు ప్రభుత్వ ప్రాసిక్యూటర్ గ్రాంసీని ఉద్దేశించి “ఈ మెదడు 20 ఏళ్ల పాటు పనిచేయకుండా ఆపేయాలి” అని పేర్కొన్నాడంటే గ్రాంసీ మేధస్సు వారిని ఎంతగా భయపెట్టిందో అర్థమవుతుంది. ఆయనను యుష్టికా ద్వీపంలోని జైలులో అయిదేళ్లు బంధించారు. తరువాత తురి జైలులో 20 ఏళ్లపాటు శిక్షించాలని తీర్పు చెప్పారు. కానీ, 11 ఏళ్ల జైలు జీవితం అనుభవించడంతోనే ఆయన ఆరోగ్యం బాగా క్షీణించింది. ఆయన దంతాలన్నీ ఊడిపోయాయి. జీర్ణ వ్యవస్థ దెబ్బతిన్నది. దాంతో ఆయన ఘన ఆహారం తీసుకోలేకపోయాడు. రక్తం కక్కుకునేవాడు, తీవ్రమైన తలనొప్పితో బాధపడేవాడు. తలనొప్పి ఎంతగా వచ్చేదంటే బాధ భరించలేక ఆయన జైలు గోడలకు తలబాదుకునేవాడు.

అటువంటి పరిస్థితుల్లో ఉన్న గ్రాంసీని విడుదల చేయాలని అంతర్జాతీయ స్థాయిలో పెద్ద ప్రచారం జరిగింది. దాంతో, 1933లో ఆయనను తురి జైలు నుండి

ఫోర్మియాలోని ఓ ఆసుపత్రికి తరలించారు. కానీ, సరైన వైద్యం మాత్రం అందించలేదు. రెండేళ్ల తరువాత ఆయనను రోమ్‌లోని ఆసుపత్రికి తరలించారు. అక్కడ కూడా ఆరోగ్యం కుదుటపడలేదు. దాంతో, 1937 ఏప్రిల్ 21న విడుదలకు ఆదేశాలు జారీ అయ్యాయి. స్వంత ప్రాంతమైన సార్డియానాకు తరలించాలని సిద్ధం చేశారు. కానీ, ఆయన ఆరోగ్యం అప్పటికే విషమించింది. కొద్ది రోజుల తరువాత 1937 ఏప్రిల్ 27న తన 46వ ఏట ఆంటోనియో గ్రాంసీ శాశ్వతంగా కళ్లు మూసాడు. రోమ్‌లోని నాన్-కాథలిక్ శ్మశాన వాటికలో ఆయన భౌతిక కాయానికి అంత్యక్రియలు నిర్వహించారు.

మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతాన్ని పరిపుష్టం చేసిన గ్రాంసీ

గ్రాంసీ రచనలన్నిటినీ పరిశీలిస్తే మొదటిది, ఆయన మార్క్సిజం-లెనినిజం సిద్ధాంతానికి గట్టిగా కట్టుబడ్డాడు, రెండవది, మార్క్సిస్టు మహాపాఠ్యాయులు చెప్పిన సిద్ధాంతానికి జరిగిన వక్రీకరణలను విమర్శించాడు. మూడవది, కొత్త పరిస్థితుల్లో ముఖ్యంగా పశ్చిమ యూరప్‌లో పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ స్థిరపడిన నేపథ్యంలో మార్క్సిజం-లెనినిజాన్ని నిర్దిష్టంగా వర్తింపజేసే పద్ధతుల గురించి చెప్పాడు. గ్రాంసీ చెప్పిన 'అధిపత్యం' (హెజిమోనీ), పౌర సమాజం (సివిల్ సొసైటీ) వంటివి మార్క్సిస్టు మహాపాఠ్యాయులు అంతకు ముందు వివరించినవే అయినా గ్రాంసీ వాటిని మరింత పరిపుష్టం చేశాడు. ముఖ్యంగా సమాజ నిర్మాణంలోని ఉపరితల అంశాలపై గ్రాంసీ నొక్కి చెప్పాడు.

ఏ సమాజ నిర్మాణంలోనైనా రెండు భాగాలుంటాయి. ఒకటి పునాది. రెండవది ఉపరితలం. ఒకానొక సమాజంలోని ఉత్పత్తి శక్తులూ, ఉత్పత్తి జరిగేటప్పుడు వాటి మధ్య ఏర్పడే సంబంధాలు అంటే ఆర్థిక సంబంధాలు సమాజపు పునాదిగా ఉంటాయి. ఈ పునాదిపై ఆధారపడిన ఉపరితలంలో రాజకీయ, సామాజిక, సాంస్కృతిక అంశాలు అంటే రాజ్యాంగ యంత్రం, మతం, సంప్రదాయాలు, సంస్కృతి, కళలు వగైరాలు ఉంటాయి. పునాదికీ, ఉపరితలానికీ మధ్య గతితార్కిక సంబంధం ఉంటుందనీ, వర్గపోరాటం పునాదిలో తెచ్చే మార్పులు అంతిమంగా ఆ సమాజ గమనానికి కారణమవుతాయని మార్క్-ఎంగెల్స్ చెప్పారు. కారల్ మార్క్స్ రాజకీయ ఆర్థికవ్యవస్థపై విమర్శ అన్న గ్రంథానికి ముందుమాట రాస్తూ... భౌతిక జీవనపు ఉత్పత్తి విధానం సామాజిక, రాజకీయ, మేధోపరమైన అంశాలను సాధారణంగా నియంత్రిస్తుంది. మానవుల చైతన్యం వారి భౌతిక స్థితిని నిర్ణయించదు, దానికి భిన్నంగా వారి సామాజిక జీవనమే వారి చైతన్యాన్ని నిర్ణయిస్తుంది అని చెప్పాడు. అంతే కాకుండా మనుషుల ఆలోచనలు వారి చైతన్యాన్ని బట్టి ఏర్పడవు, అందువల్ల ఆలోచనల్లో మార్పులు కూడా వారి చైతన్యాన్ని బట్టి జరగవు. వారి ఆలోచనల్లో మార్పులకు కారణం వారు జీవించే భౌతిక జీవనంలోని సంఘర్షణలే అంటే సామాజిక ఉత్పత్తి శక్తులకూ, ఉత్పత్తి సంబంధాలకూ మధ్య ఘర్షణే అని చెప్పాడు.

అయితే, దీన్ని కొందరు మార్బిస్టులు యాంత్రికంగా తీసుకుని సమాజ పురోగమనంలో పునాదే, అంటే ఆర్థిక సంబంధాలే ప్రధానం, ఉపరితలంలోని అంశాలన్నీ దానిపై ఆధారపడి నడుస్తాయని చెప్పడం ప్రారంభించారు. అంటే పునాదిలో మార్పులు జరిగితే ఉపరితలంలోని రాజకీయ, సామాజిక, సాంస్కృతిక విషయాలు వాటంతటవే మారుతాయని భావించారు. అంటే సామాజిక మార్పును వారు 'ఆర్థికవాదం' కిందకు కుదించేశారు. ఉదాహరణకు రెండవ ఇంటర్నేషనల్‌లో కాట్స్కి, బెర్న్‌స్టీన్ వంటి వారు ఆర్థిక రంగంలో మార్పులు వాటంతటవే రాజకీయాల్లో మార్పులు తెస్తాయి వాటి కోసం వేచి చూడమే మన పని అనే స్థితికి వెళ్లిపోయారు. ఇది ఒక రకంగా ఆర్థిక సంక్షోభం కోసం వేచి చూసే ధోరణి.

గ్రాంసీ ఈ ఆర్థిక వాదాన్ని తీవ్రంగా విమర్శించాడు. నిజానికి మార్బ్-ఎంగెల్స్ గానీ తరువాతి కాలంలో లెనిన్ గానీ ఇటువంటి ఆర్థికవాదాన్ని (ఎకనామిజం) లేక నియతివాదాన్ని (డిటర్మినిజం) ఖండించారు. వాస్తవానికి ఆర్థికవాదం అనే పదాన్ని మొట్టమొదట లెనిన్ ఉపయోగించాడు. సోషల్ డెమోక్రాటిక్ ఉద్యమంలో మార్బిజాన్ని అసభ్యకరమైన స్థాయికి దిగజార్చే ఒక వైఖరే ఆర్థికవాదం అని ఆయన చెప్పాడు. ఇది సామాజిక జీవనంలోని చైతన్యానికి సంబంధించిన అంశాన్ని దిగజార్చేస్తుందని చెప్పాడు. లెనిన్ తను రాసిన 'ఏం చేయాలి?' గ్రంథంలో ఆర్థికవాదానికి వ్యతిరేకంగా వాదించాడు. కార్మికవర్గానికి బయటినుండి సోషలిస్టు చైతన్యాన్ని అందించడం కమ్యూనిస్టుల కర్తవ్యమని చెబుతూ ఆ కర్తవ్యాన్ని చైతన్యపూర్వకంగా నిర్వహించకుండా ప్రత్యక్ష కార్యాచరణల వెంటబడి కొట్టుకుపోవడాన్ని ఆయన విమర్శించాడు. అయితే ఆర్థికవాదం ప్రత్యక్ష కార్యాచరణకు సంబంధించిన అంశమే కాకుండా దానికి సైద్ధాంతిక ప్రాముఖ్యత ఉందని గ్రాంసీ వివరించాడు. ఆర్థికవాదాన్ని పుణికిపుచ్చుకున్న వారు సామాజిక పరివర్తన గురించి చెప్పేటప్పుడు కేవలం ఆర్థిక పునాది మీద కేంద్రీకరిస్తారు సామాజిక మార్పుకు దోహదం చేసే ఇతర అంశాలు అంటే ఉపరితలంలో ఉండే సామాజిక, సాంస్కృతిక, రాజకీయ అంశాలను విస్మరిస్తారు అని గ్రాంసీ పేర్కొన్నాడు. నిజానికి మార్బ్ ఎంగెల్స్ కూడా ఉపరితలంలోని చైతన్యానికి సంబంధించిన అంశాల ప్రాధాన్యతను ఏనాడూ తక్కువ అంచనా వేయలేదు. మార్బ్ మరణించిన తరువాత ఎంగెల్స్ 1890 సెప్టెంబర్‌లో జె. బ్లాక్‌కు రాసిన లేఖలో ఇలా పేర్కొన్నాడు:

...భౌతికవాద పద్ధతిలో చరిత్రను పరిశీలించినప్పుడు చరిత్రలో చివరి నిర్ణయాత్మక అంశం వాస్తవ జీవితపు ఉత్పత్తి, పునరుత్పత్తి అవుతుంది. దీనికి మించి మార్బ్‌గానీ, నేను గానీ ఇంకేమీ చెప్పలేదు. అందువల్ల, ఎవరైనా దీన్ని వక్రీకరించి ఆర్థికాంశం ఒక్కటే నిర్ణయాత్మకమైనది అని అంటే వారు మేము చెప్పిన దాన్ని అర్థం

లేని, రూపంలేని, బుద్ధిహీనమైన మాటకింద మార్చేస్తున్నట్లే. ఆర్థిక పరిస్థితే పునాది. కానీ, ఉపరితలంలోని అనేక అంశాలు అంటే వర్గపోరాటాల, వాటి ఫలితాల రాజకీయ రూపాలు ఉదాహరణకు, గెలుపొందిన వర్గం రూపొందించే రాజ్యాంగం వగైరా, న్యాయపరమైన రూపాలు, చివరికి ఈ ప్రత్యక్ష పోరాటాలు అందులో పాల్గొన్న వారి మెదళ్లలో ప్రేరేపించే ఉద్దీపనలు, రాజకీయ, న్యాయ, తాత్విక సిద్ధాంతాలు, మతభావనలూ అవి మూఢనమ్మకాలుగా మారిపోయిన తీరు... ఇవన్నీ కూడా చారిత్రక పోరాటాల మీద ప్రభావం చూపిస్తాయి. అనేక సందర్భాల్లో పోరాట రూపాలను నిర్ణయించడంలో ఇవే ప్రధాన పాత్ర నిర్వహిస్తాయి...”

అందువల్ల మార్క్స్-ఎంగెల్స్ గానీ, లెనిన్ గానీ సామాజిక ఉపరితలంలోని రాజకీయ, సామాజిక, సాంస్కృతిక అంశాల ప్రాధాన్యతను తక్కువ చేయలేదు. అయితే పశ్చిమదేశాల్లో స్థిరపడిపోయిన పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ తన వర్గాధిపత్యాన్ని మొత్తం సమాజం మీద చెలాయించడానికి ఈ ఉపరితలాంశాలను ఎలా ఉపయోగించుకుంటున్నదో లెనిన్ తరువాతి నాయకత్వం గ్రహించలేకపోయింది. దీని గురించి గ్రాంసీ ప్రతిభావంతంగా వివరించాడు. ఈ సమాజంలో కార్మికవర్గ విప్లవాలు సాధించాలన్నా, తదనంతరం కార్మికవర్గ రాజ్యం కొనసాగించాలన్నా కూడా ఉపరితలంలోని అంశాలపై కేంద్రీకరించాలని పేర్కొన్నాడు. ఇందులో భాగంగా ఆయన ‘ఆధిపత్యం’ (హెజెమోనీ), పౌర సమాజం (సివిల్ సొసైటీ), రాజకీయ సమాజం (పోలిటికల్ సొసైటీ) వంటి భావనలను విస్తృతపరిచాడు. అధికారాన్ని చెలాయిస్తూ, రాజ్యంపై ఎదురులేని నియంత్రణ కలిగిన ఏ వర్గమైనా పౌరసమాజంపై ‘ఆధిపత్యం’ (హెజెమోనీ) ద్వారా మాత్రమే దాన్ని సాధించగలుగుతుందని గ్రాంసీ చెప్పాడు. ఫాసిస్టు రాజ్యాలైన జర్మనీ, ఇటలీల్లో కూడా హిట్లర్, ముస్సోలినీలు ప్రజలపై ‘ఆధిపత్యం’ సాధించడం ద్వారా పరిపాలించగలిగారే గాని పూర్తిగా అణచివేత మీదనే ఆధారపడలేదు. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధంలో ఆ రెండు దేశాల ప్రజలకు జరిగిన అన్యాయాలను ఉపయోగించుకుని ముస్సోలినీ, హిట్లర్లు ప్రజల సమ్మతిని సాధించగలిగారు.

వర్తమాన ప్రపంచంలో కూడా పచ్చి మితవాద ప్రభుత్వాలు ప్రజలపై ఇటువంటి ఆధిపత్యం (హెజెమోనీ) సాధించడంద్వారానే అధికారంలో కొనసాగగలుగుతున్నాయి. ఉదాహరణకు మన దేశంలో నేడు పాలిస్తున్న ఆర్ఎస్ఎస్-బీజేపి ప్రభుత్వం. ఫాసిస్టు శక్తులు కేవలం సాయుధ బలగాలతోనే కాకుండా ప్రజలను తమవైపు తిప్పుకోవడం ద్వారా అధికారాన్ని చెలాయిస్తున్నాయని కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ నాయకులు అనాడే చెప్పారు. అందువల్ల కార్మికవర్గం రాజ్యాధికారం చేపట్టాలంటే ముందుగా పౌర సమాజం మీద అది ‘ఆధిపత్యం’ (హెజెమోనీ) సాధించాలని గ్రాంసీ చెప్పాడు.

ఆంటోనియో గ్రాంసీ 'ప్రిజన్ నోట్‌బుక్స్'

'ఆధిపత్యం' (హెజిమోనీ), పౌరసమాజం

గ్రాంసీ ప్రతిపాదించిన సూత్రీకరణల్లో 'ఆధిపత్యం' (హెజిమోనీ) అనేది అత్యంత ముఖ్యమైన, అధ్యయనం చేయాల్సిన భావన. ఆధిపత్యం అనే పదాన్ని ఆయన సాధరణ అర్థంలో వాడలేదు. ఏదైనా పాలకవర్గం తన క్రింది వర్గాలపై ఎలా పరిపాలన సాగిస్తుంది అని చెప్పడానికి గ్రాంసీ ఈ 'ఆధిపత్యం' (హెజిమోనీ) అన్న పదాన్ని ఉపయోగించాడు. అందువల్ల పాలవర్గాన్ని లేక వర్గాలను కూలదోసి తనదైన వర్గపాలన నెలకొల్పాలనుకున్న వర్గం లేక వర్గాలు కూడా తమతో కలిసివచ్చే వర్గాలపై 'ఆధిపత్యం' (హెజిమోనీ) సాధించాలని చెప్పాడు. నిజానికి ఆధిపత్యం అనే భావన మార్క్సిస్టు పరిభాషలో అంతకుముందు నుండీ వస్తున్నదే. కార్మిక వర్గం ఇతర పీడిత వర్గాలకు నాయకత్వం వహించడాన్ని లెనిన్ కార్మికవర్గ ఆధిపత్యంగా వర్ణించాడు. "వర్తమాన సమాజంలో ఏకైక నిరంతర విప్లవ వర్గంగా కార్మిక వర్గం మొత్తం ప్రజల ప్రజాతంత్ర విప్లవానికి నాయకత్వం వహించాలి. అంటే మొత్తం శ్రామికులు, దోపిడీకి గురవుతున్న ప్రజలు తమను పీడిస్తున్న, దోపిడీ చేస్తున్న వర్గాలపై జరిపే పోరాటానికి నాయకత్వం హించాలి" అని లెనిన్ చెప్పాడు. అయితే, గ్రాంసీ ఈ లెనినిస్టు భావనను మరింత పరిపుష్టం గావించాడు.

తన జైలు రచనలు (ప్రిజన్ నోట్‌బుక్స్)లో గ్రాంసీ ప్రతిపాదించిన 'ఆధిపత్యం', పౌరసమాజం భావనలను క్లుప్తంగా కింది విధంగా చెప్పుకోవచ్చు:

గ్రాంసీ 'ఆధిపత్యం' (హెజిమోనీ) అంటే పీడిత వర్గాలపై పాలక వర్గాల నైతిక, మేధోపరమైన నాయకత్వం అని అర్థం. ఇటువంటి నాయకత్వం వల్ల పీడిత వర్గాలు

పాలక వర్గాల నాయకత్వాన్ని అంగీకరిస్తాయి. 1870 తరువాత పశ్చిమ దేశాల్లో ఏర్పడిన బూర్జువా ప్రభుత్వాలు నిరంకుశ అధికార యంత్రాంగం ద్వారా కాకుండా ఈ విధమైన సాంస్కృతిక ఆధిపత్యం ద్వారా, ఒక రకంగా తమ పాలనను పీడిత వర్గాలు అంగీకరించేట్లు ఒప్పించడం ద్వారా పరిపాలన సాగిస్తూ వస్తున్నాయని గ్రాంసీ పేర్కొన్నాడు. పశ్చిమ దేశాల్లోనే కాకుండా బూర్జువా పాలన స్థిరపడిన దేశాలన్నింటా ఇదే పరిస్థితిని మనం చూడగలం.

ఆధిపత్య వర్గాలు సమాజాన్ని రెండు రాజకీయ రూపాల్లో నియంత్రిస్తాయని గ్రాంసీ చెప్పాడు. మొదటిది, అదుపు (డోమినేషన్). ఇందులో నేరుగా ప్రజలను పోలీసులు, సైన్యం ఇతర అధికార యంత్రాంగంతో భౌతికంగా అణచివేస్తుంది. రెండవది ఆధిపత్యం (హెజిమోనీ). ఇందులో సైద్ధాంతికంగా, మరీ ముఖ్యంగా ఒప్పించడం ద్వారా నియంత్రిస్తుంది. ఎంతటి నిరంకుశ ప్రభుత్వమైనా కేవలం రాజ్యాధికారం ద్వారా, పోలీసులు, సైన్యం ద్వారా పరిపాలించలేదు. దీర్ఘకాలంలో అది సుస్థిరంగా ఉండాలంటే ప్రజల సమ్మతినీ, మద్దతునూ పొందాలి. ఈ సమ్మతిని వారిపై సైద్ధాంతిక ఆధిపత్యం (హెజిమోనీ) ద్వారా పాలకవర్గాలు పొందుతాయని గ్రాంసీ వివరించాడు.

గ్రాంసీ దృష్టిలో 'ఆధిపత్యం' అంటే కొన్ని విలువలు, ధోరణులు, నమ్మకాలు, నైతికతలను మొత్తం సమాజం మీద రుద్దడం ద్వారా అధికార సంబంధాల్లో యథాతథ స్థితిని కొనసాగించడం. అంటే ప్రజల దైనందిన జీవితంలోని అన్ని రంగాల్లోకీ ఈ విలువలను చొప్పించడం అనేది ఒక నిరంతర కార్యక్రమంగా కలిగి ఉండడం. ప్రజా సమూహం ఈ రకమైన చైతన్యాన్ని పుణికి పుచ్చుకోవడం వల్ల అది సాధారణ 'విజ్ఞత'గా మారిపోతుంది. ఆ విధంగా పాలకవర్గాల తత్వం, సంస్కృతి, నైతికవిలువలు అన్నీ కూడా సహజమైన సామాజిక లక్షణాలుగా మారిపోతాయి.

గ్రాంసీ దృష్టిలో 'ఆధిపత్యం' అనేది సమాజ ఉపరితలం ద్వారా నియంత్రించే ఒక రూపం. మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతం ప్రకారం సమాజంలోని పునాది ఆర్థిక విషయాలకూ, ఉపరితలం ఆ పునాదిపై ఆధారపడి ఏర్పడే సంస్థలూ, నమ్మకాల వ్యవస్థకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తాయి. మార్క్సిస్టు మహోపాధ్యాయులు చెప్పిన దాని ప్రకారం సమాజ ఉపరితలాన్ని మూడు భాగాలుగా విభజించవచ్చు. మొదటిది, న్యాయ, రాజకీయ రూపాలు. ఇవి అప్పటి ఉత్పత్తి సంబంధాలను వ్యక్తం చేస్తాయి. రెండు చైతన్య రూపాలు. ఇవి ఆయా వర్గాల ప్రాపంచిక దృష్టిని వ్యక్తం చేస్తాయి. మూడు అనేక కార్యకలాపాల ద్వారా ప్రజలు మౌలిక ఆర్థిక వైరుధ్యం పట్ల చైతన్యం పొంది, సమాజ మార్పుకు సిద్ధపడతారు.

గ్రాంసీ సమాజ ఉపరితలానికి సంబంధించి ఈ మార్క్సిస్టు సూత్రీకరణలను మరింత ముందుకు తీసుకుపోయాడు. ఉపరితలాన్ని ఆయన అణచివేత జరిపేవి, ఒప్పించేవి అనే రెండు భాగాలుగా విభజించాడు. ప్రభుత్వం, పోలీసు, సైన్యం, న్యాయవ్యవస్థ వంటి అణచివేత సంస్థలను రాజ్యం లేక 'రాజకీయ సమాజం' అని

పిలిచాడు. ప్రత్యక్షంగా అణచివేతకు పాల్పడకుండా ఒప్పించడం ద్వారా పనిచేసే సంస్థలు అంటే మత సంస్థలు, పాఠశాలలు, ట్రేడ్ యూనియన్లు, రాజకీయ పార్టీలు, సాంస్కృతిక సంస్థలు, క్లబ్బులు, కుటుంబం మొదలైన వాటిని 'పౌర సమాజం' అన్నాడు. అయితే, ఆయన దృష్టిలో పాఠశాలలు కొంతవరకు రెండు కేటగిరీల్లోకీ వస్తాయి. ఉదాహరణకు పాఠశాల జీవితంలో కొంతభాగం అణచివేతతో కూడి ఉంటుంది. నిర్భంధ విద్య, జాతీయ పాఠ్యాంశాలు, జాతీయ స్టాండర్డ్స్, ఉత్తీర్ణతలు వగైరాలన్నీ ఇందులోకి వస్తాయి. మిగిలినవి అంటే అనియత విద్య, సమాజిక అధ్యయనం వంటివి ఇందులోకి రావు.

గ్రాంసీ జైలు రచనల ప్రకారం పౌర సమాజం ద్వారా వర్గ 'ఆధిపత్యం' నెలకొల్పబడుతుంది. రాజకీయ సమాజం లేక రాజ్యం ద్వారా ప్రత్యక్ష అణచివేత, లేక నియంత్రణ జరుగుతుంది. అంటే ఈ రెండూ రెండురకాల నియంత్రణ రూపాలన్న మాట. వీటి గురించి గ్రాంసీ ఇంకా విడమరించి ఇలా చెప్పాడు.

1. "సామాజిక ఆధిపత్యం" అంటే మొత్తం ప్రజానీకం పాలక వర్గాల ఆధిపత్యానికి ఆమోదం తెలపడం. పాలకవర్గాలకు ఈ ఆమోదం 'చారిత్రకంగా' అవి సంపాదించిన ప్రతిష్టద్వారా లభిస్తుంది. ఉత్పత్తిలో పాలకవర్గాలు సాధించిన స్థానం, అవి నిర్వహించే విధులద్వారా ఆ ప్రతిష్ట పొందుతాయి.

2. "రాజకీయ ప్రభుత్వం" అంటే పాలకవర్గాల ఆధిపత్యాన్ని అంగీకరించని గ్రూపులను అణచివేతద్వారా దారిలోకి తెచ్చుకునేందుకు రాజ్యం చేతుల్లో ఉన్న నిరంకుశాధికార పనిముట్లు. ఈ పనిముట్లు మొత్తం సమాజం మీద నిరంతరం వేలాడుతూ ఉంటాయి. ఎందుకంటే సంక్షోభాలు వచ్చినప్పుడు 'సమ్మతి' విఫలమైతే వీటిని ఉపయోగిస్తారు. అంటే కోర్టులు, చట్టాలు, సైన్యం, అధికార యంత్రాంగం దీనికిందకు వస్తాయి.

గ్రాంసీ ఈ రెంటినీ విడదీసి చెప్పినప్పటికీ ఈ రెండూ అంటే 'సామాజిక ఆధిపత్యం', రాజకీయ ప్రభుత్వం ఒకే 'సమగ్ర రాజ్యం'లో భాగమే. ఆయన చెప్పినదాని ప్రకారం రాజ్యం అన్నది రాజకీయ సమాజం, పౌర సమాజాల కలయిక అన్న మాట.

పౌర సమాజంతో ప్రజలను ఒప్పించడం ద్వారా, రాజకీయ సమాజం లేక రాజ్యంతో ప్రజలను అణచివేయడం ద్వారా పాలక వర్గాలు పరిపాలన సాగిస్తాయి. ఈ రెంటిలో కూడా ప్రభుత్వ నిరంకుశ యంత్రాంగం కంటే పౌర సమాజం బలమైందని గ్రాంసీ పేర్కొన్నాడు. "రాజ్యం బీటలువారితే దాని వెనుక పౌర సమాజం అనే గట్టి నిర్మాణం బయటపడుతుంది. రాజ్యం అనేది కోట బయట కందకం మాత్రమే. దాని వెనుక అత్యంత బలమైన మట్టి కట్టలు, కోట గోడలు (పౌరసమాజం) ఉంటాయి" అని గ్రాంసీ వివరించాడు.

"పౌర సమాజం" అనేది చాలా సంక్లిష్టమైన నిర్మాణం. అది ఆర్థిక సంక్షోభాలు, మాంద్యాలు వంటి అనేక ఆర్థిక తుపానులను తట్టుకుని నిలబడగలదు. సమాజ

ఉపరితలంలోని పౌర సమాజం ఆధునిక యుద్ధంలో సైనికులు దాక్కునేందుకు తవ్వకునే కందకాల (ట్రెంచ్) వ్యవస్థ వంటిది. ఒక్కోసారి యుద్ధంలో భీకరమైన బాంబు దాడులతో శత్రువుల రక్షణ వ్యవస్థలు మొత్తాన్ని తుత్తునియలు చేయవచ్చు గాక కానీ అలా నాశనమయ్యేది బాహ్య వలయం మాత్రమే. కందకాల వ్యవస్థ మాత్రం చెక్కు చెదరదు.. అని గ్రాంసీ వివరించాడు.

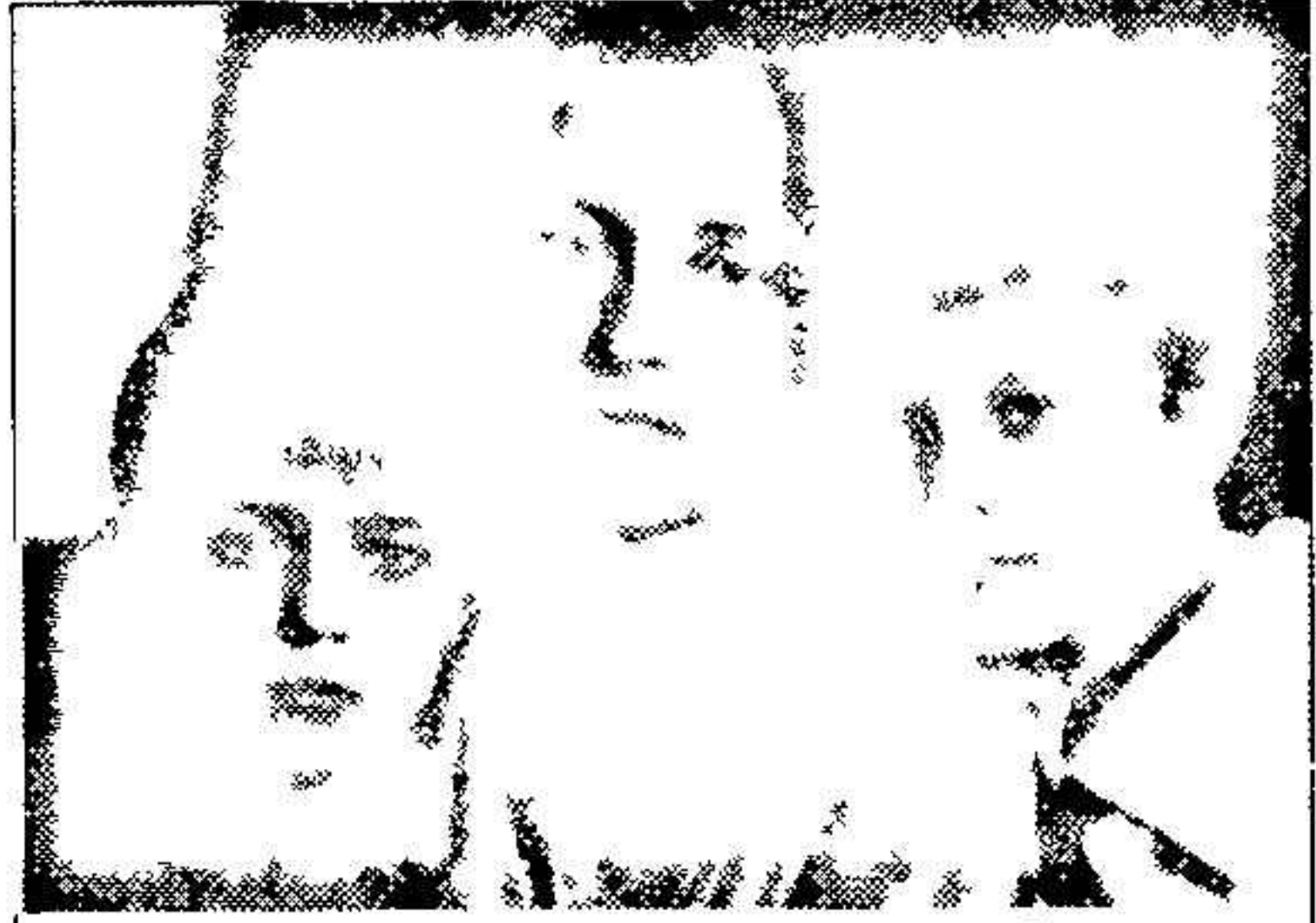
ఆ విధంగా గ్రాంసీ పశ్చిమ యూరప్ లోని పెట్టుబడిదారీ దేశాల్లో అధికార వ్యవస్థలు ఎలా ఉంటాయో చెప్పడమే కాదు, ఆ దేశాల్లో కమ్యూనిస్టు విప్లవాలు జయప్రదం కావాలంటే ఏం చేయాలో కూడా చెప్పాడు. పెట్టుబడిదారీ విధానాన్ని కూలదోసి కార్మికవర్గ రాజ్యాన్ని నెలకొల్పాలంటే ఆర్థిక సంక్షోభాలు వస్తేనే సరిపోదని ఆయన వాదించాడు. ఆర్థిక సంక్షోభాలు మాత్రమే పీడిత వర్గాలను పోరాటాలవైపు నెట్టవు, వారిలో బలమైన పోరాటేచ్ఛను పెంపొందించవు. లేక అవి మాత్రమే బూర్జువా వర్గపు ధైర్యాన్ని సడలించలేవు, చివరికి శిథిలాల్లో ఉన్నా కూడా వారిని యుద్ధ రంగం నుండి తరిమివేయలేవని గ్రాంసీ స్పష్టం చేశాడు. సాయుధ దాడుల ద్వారా మాత్రమే కార్మికవర్గం బూర్జువా వర్గాన్ని కూలదోయలేదని వాదించాడు. “కేవలం సైనిక నమూనాను నమ్ముకుని కూర్చోవడం వెర్రితనం. ఇక్కడ కూడా సైనిక చర్యల మీద రాజకీయాలే ప్రాధాన్యత వహిస్తాయి. రాజకీయాలు మాత్రమే వ్యూహాత్మకంగా వ్యవహరించడానికీ, ముందుకు కదలడానికీ అవకాశాలు కల్పిస్తాయి” అని చెప్పాడు. గ్రాంసీ దృష్టిలో రాజకీయ పోరాటాలు అంటే వర్గాధిపత్యం కోసం జరిగే పోరాటమే. రాజ్యాధికారాన్ని చేపట్టి రాజ్యాన్ని ఎడ్యుకేటర్ గా మార్చేందుకు జరిగే వర్గ పోరాటమే ‘ఆధిపత్యం’ (హెజిమోనీ) కోసం జరిగే పోరాటం అని ఆయన చెప్పాడు.

మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం తరువాత తలెత్తిన అత్యంత తీవ్రమైన సంక్షోభ పరిస్థితుల్లో కూడా పశ్చిమ ఐరోపా దేశాల్లో కార్మిక వర్గం మొత్తంగా విప్లవ చైతన్యం పెంపొందించడంలో ఎందుకు విఫలమయ్యింది? పాలనా వ్యవస్థను కూల్చడానికి బదులుగా దానికి అనుగుణంగా ఆలోచించే సంస్కరణ వాదంలో ఎందుకు పడిపోయింది? ఈ ప్రశ్నలకు లెనిన్ ‘ఏం చేయాలి’ గ్రంథంలో కొంతవరకు వివరణ ఇచ్చాడు. బూర్జువా సిద్ధాంత బలం ఎంతగా ఉంటుందంటే కార్మిక వర్గాన్ని గనుక దాని మట్టుకు దాన్ని వదిలేస్తే దానికి అబ్బేది బ్రేడ్ యూనియన్ చైతన్యం మాత్రమే, అంటే పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలోనే తమ జీవన పరిస్థితులను మెరుగుపరుచు కోవాలన్న కాంక్ష మాత్రమే అని లెనిన్ పేర్కొన్నాడు.

ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెప్పడంలో గ్రాంసీ విశ్లేషణ మార్క్సిజానికి మరింతగా తొడ్పడుతుంది. పాలకవర్గాలు ఎలా పాలిస్తున్నాయో, పాలించాలో వివరించడానికి ఇతరుల కన్నా గ్రాంసీ విశ్లేషణ బాగా ఉపయోగపడుతుంది. ‘ఆధునిక యువరాజు’, ‘అమెరికనిజం-ఫోర్డిజం’ అన్న వ్యాసాల్లో ఆయన ఈ అంశాలపై మరింత విశ్లేషణ చేశాడు.

గ్రాంసీ చెప్పిందే నిజమైతే అంటే పాలక వర్గాలు ప్రజల సమ్మతితోనే తమ వర్గాధిపత్యాన్ని కొనసాగించగలుగుతుంటే, కేవలం చివరి అస్త్రంగా మాత్రమే వారు ప్రత్యక్ష అణచివేత యంత్రాంగాన్ని

ఉపయోగిస్తుంటే అప్పుడు పాలక వర్గాలను అధికారం నుండి తొలగించాలనుకుంటున్న విప్లవ వర్గాలు ఏం చేయాలి? పాలకులకూ, పాలితులకూ మధ్య

గ్రాంసీ చిన్న కొడుకు గులియాన్, పెద్ద కొడుకు డెలియోతో భార్య జులియా

ఏర్పడిన సైద్ధాంతిక బంధం ద్వారా పాలక పెట్టుబడిదారీ వర్గాలు తమ ఆధిపత్యాన్ని కొనసాగించగలుగుతుంటే విప్లవ వర్గాల వ్యూహం ఎలా ఉండాలి? దానికి గ్రాంసీ ఇలా సమాధానం చెప్పాడు: పాలక వర్గాల సైద్ధాంతిక 'ఆధిపత్యం' (హెజిమోనీ)ని ఛేదించాలనుకునే వారు పాలకవర్గాలకు వ్యతిరేకంగా "ప్రతి-ఆధిపత్యం" (కౌంటర్ హెజిమోనీ) నిర్మించాలి. అంటే వారు సమాజ నిర్మాణంలో మార్పునూ, సైద్ధాంతిక మార్పునూ ఒకే పోరాటంలో భాగంగా చూడాలి. వర్గ పోరాటంలో పెట్టుబడికీ, కార్మికవర్గానికీ ఘర్షణ కేంద్రంగా ఉంటుంది. కానీ, పీడించబడుతున్న వర్గాలు తమను పరిపాలించేందుకు తమ రాజకీయ, ఆర్థిక యజమానులకు ఉన్న హక్కును ప్రశ్నించాలంటే, అలా ప్రశ్నించే చైతన్యం వారికి కలగాలి. అటువంటి చైతన్యం వారిలో సైద్ధాంతిక పోరాటం ద్వారా మాత్రమే వస్తుంది. దానికోసం పౌర సమాజంలో విజ్ఞత (కామన్ సెన్స్) రూపంలో స్థిరపడిపోయిన ప్రజా చైతన్యాన్ని సవాలు చేయాలి.

అయితే, ప్రజల్లో స్థిరపడిపోయిన చైతన్యాన్ని అదిగమించడం అంత తేలికైన పని కాదు. ఎందుకంటే పాలక వర్గాల సైద్ధాంతిక ఆధిపత్యం వల్ల సమాజంలో జరుగుతున్న దాన్ని 'విజ్ఞతగా' మెజారిటీ ప్రజలు అంగీకరిస్తారు. 'సమాజాన్ని నడపడానికి అదొక్కటే మార్గం' అనుకుంటారు. జరుగుతున్న పరిణామాల పట్ల ఫిర్యాదులు, అసంతృప్తులు ఉండవచ్చు. ప్రజలు మరింతమెరుగైన పాలన, సంస్కరణలు కావాలని కోరుకోవచ్చు. కానీ, సమాజంలోని మౌలికమైన నమ్మకాలు, విలువలు తటస్థంగా ఉన్నాయనీ, లేక వర్గ సమాజం అంతటికీ అవి సాధారణంగా వర్తిస్తాయనీ వారు భావిస్తారు. వాళ్లు రొట్టెల ఫ్యాక్టరీ నాది అనుకోరు. ఒకటో రెండో రొట్టె ముక్కలు అదనంగా లభిస్తే చాలు అనుకుంటారు. ఇలా సామాజిక విజ్ఞత (కామన్ సెన్స్) రూపంలో చెలామణీ అయ్యే ఈ 'ఆధిపత్య' భావజాలాన్ని 'ప్రతి-ఆధిపత్య' భావజాలంతో సవాలు చేయాలి. 'ప్రతి-ఆధిపత్యం' అనేది నిజమైన 'ఆధిపత్యం' కాదు. కార్మికవర్గం లేక విప్లవ వర్గాలు తమ 'ఆధిపత్యాన్ని' (హెజిమోనీని) నెలకొల్పడానికి ఆర్థికంగా, రాజకీయంగా, సైద్ధాంతికంగా సిద్ధం కావడమే "ప్రతి-ఆధిపత్యం".

రోమ్లో గ్రాంసీ సమాధి

‘సజీవ మేధావులు’

“ప్రతి-ఆధిపత్యాన్ని” నిర్మించడంలో మేధావుల పాత్రకు గ్రాంసీ అధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చాడు. కార్మికవర్గ విప్లవ పోరాటానికీ, పురోగామి మేధావులకూ ఉండాల్సిన సంబంధాలను గురించి ఆయన విపులంగా చర్చించాడు. పురోగామి మేధావులను ఆయన రెండుగా విభజించాడు. మొదటి రకం, ఇతర వర్గాల నుండి వచ్చే ప్రజాతంత్ర మేధావులు. రెండు, కార్మికవర్గ పోరాటం నుండి పుట్టుకు వచ్చిన మేధావులు. ఈ రెండు రకాలూ కలిసి విప్లవ కార్మికవర్గ ఉద్యమం అవుతారు. బూర్జువా వర్గాన్ని అధికారం నుండి తొలగించే చారిత్రక కర్తవ్యాన్ని కార్మికవర్గం నెరవేర్చాలంటే వారు మూడు రంగాల్లో అంటే ఆర్థిక, రాజకీయ, సైద్ధాంతిక రంగాల్లో సమగ్ర పోరాటం చేయాలి. ఈ మూడు రంగాల్లో సమగ్రంగా జరిగే పోరాటమే వర్గ పోరాటం. ఏదో ఒక రంగంలో మాత్రమే చేసే పోరాటం పాక్షిక పోరాటం అవుతుంది గానీ సమగ్ర పోరాటం కాదు. ఇలా సమగ్ర పోరాటం చేయకుండా కార్మికవర్గం విప్లవం ద్వారా బూర్జువా వర్గాన్ని అధికారం నుండి తొలగించడం సాధ్యం కాదని ఏంగెల్స్ చెప్పిన మాటలను లెనిన్ ప్రస్తావించాడు.

మేధావులు ఒక ప్రత్యేక వర్గం కాదని గ్రాంసీ చాలా స్పష్టంగా చెప్పాడు. వాళ్లు అటు పాలక వర్గంలో గానీ కార్మికవర్గ నాయకత్వంలోని శ్రామిక వర్గంలో గానీ అంతర్భాగంగా ఉంటారు. ఈ రెండు వర్గాల్లో అంటే అటు పాలక వర్గంలో ఇటు పాలిత వర్గంలో ఉండే మేధావుల మధ్య ఐక్యత-పోరాటం నిరంతరం సాగుతుంటుంది. ఈ ఐక్యత-పోరాటమే ప్రజాస్వామ్యం, సోషలిజం కోసం జరిగే పోరాటంలో మేధావుల

పాత్రను నిర్ణయిస్తుంది. కార్మికవర్గం 'ప్రతి-ఆధిపత్యాన్ని' నిర్మించే పనిని "సజీవ మేధావుల" ద్వారా సాగించాలని గ్రాంసీ చెప్పాడు. సజీవ మేధావులు ఎవరంటే ఆధిపత్య వర్గాల తరపున కింది వర్గాలపై సామాజిక ఆధిపత్యం, రాజకీయ పరిపాలన నిర్వహించే వారు. పాలకవర్గాల తరపున ఇతరులను సమీకరించడం, పరిపాలనసాగించడం, మార్గదర్శకత్వం వహించడం, ఎడ్యుకేట్ చేయడం, నాయకత్వం వహించడం వీరి పని.

'ప్రతి-ఆధిపత్యాన్ని' నిర్మించే కార్మికవర్గం కూడా ఆ పని కోసం తన స్వంత 'సజీవ మేధావులను' తయారు చేసుకోవాలని గ్రాంసీ చెప్పాడు. ఇక్కడ మేధావులు అంటే గ్రాంసీ ఉద్దేశంలో నాలుగు గోడల మధ్య పుస్తకాలతో కుస్తీపట్లు పడుతుండే అకాడమిక్ మేధావులు కాదు. "ప్రజలందరూ మేధావులే" అని ఆయన రాశాడు. "అయితే సమాజంలో అందరూ మేధావుల పని చేయరు" అని పేర్కొన్నాడు. అంటే ప్రతి ఒక్కరికీ మేధస్సు ఉంటుంది, దాన్ని ఉపయోగిస్తారు గాని అందరూ సామాజిక పని విభజనలో మేధావుల పని చేయరు. ఉదాహరణకు, ఒక వ్యక్తి వంకాయ కూర వండుతాడు, ఇంకొకడు చొక్కాకు బత్తాయిలు కుడతాడు. అంతమాత్రాన వాళ్లను వంట వాడనీ, దర్జీ అనీ అనలేం. ఈ పనులను ప్రత్యేకంగా చేసేవారినే అలా పేర్కొంటాం. మేధావుల విషయం కూడా అంతే అని గ్రాంసీ వివరించాడు. అభివృద్ధి చెందే ప్రతి సామాజిక వర్గం తనతో పాటుగా తన మేధోపరమైన పనులు నిర్వహించే మేధావులను కూడా తయారు చేసుకుంటుంది. వాళ్లు మేనేజర్లుగానో, సివిల్ సర్వెంట్లుగానో, పురోహితులుగానో, ఉపాధ్యాయులుగానో, టెక్నీషియన్లు, లాయర్లు, సైంటిస్టులు, డాక్టర్లు వగైరాలుగా పనిచేస్తారు. వాళ్లు పాలక వర్గంతో పాటు కలిసి అభివృద్ధి చెంది పాలక వర్గాల ప్రయోజనాల కోసం పనిచేస్తారు. అందువల్ల మేధావులు సమాజంలో వర్గాలకు అతీతంగా తటస్థంగా ఉంటారనడం మిథ్య అని గ్రాంసీ స్పష్టం చేశాడు.

గ్రాంసీ రెండు రకాల మేధావులున్నారని చెప్పాడు. ఒకటి, సంప్రదాయ (ట్రెడిషనల్) మేధావులు, రెండు సజీవ (ఆర్గానిక్) మేధావులు. పాలకవర్గాలతో తమకు నిమిత్తం లేదని అనుకుంటూ, ప్రజలచేత కూడా అలా భావించబడేవారు సంప్రదాయ మేధావులు. వాళ్లు స్వతంత్రంగా ఉన్నట్లు కనిపిస్తారు. సమాజంలో ఎన్ని మార్పులు జరుగుతున్నా ఈ రకం మేధావులు మాత్రం చారిత్రకంగా కొనసాగుతూ వస్తున్నట్లు కనిపిస్తారు. పూజారులు, రాయసగాళ్లు, తత్వవేత్తలు, ప్రొఫెసర్లు ఇలాంటి కోవకు వస్తారు. వీళ్లు పాలక వర్గాల నుండి తాము స్వతంత్రంగా ఉన్నామని అనుకుంటున్నా అదంతా మిథ్య మాత్రమే. ప్రధానంగా వాళ్లు పాలక వర్గంతో ఉండి వారికి సహకరించే పాతకాలపు లేక మితవాద మేధావులు మాత్రమే.

సజీవ మేధావులు రెండో రకం. వీళ్లు ఆధిపత్య వర్గంతోబాటుగానే పుట్టి పెరుగుతారు. వాళ్ల ఆలోచనలకు ప్రతిరూపాలుగా ఉంటూ ప్రజలను సమీకరించే పని చేస్తుంటారు. ఇటువంటి మేధావులు గురించి ఆలోచించడం ముఖ్యం అని గ్రాంసీ చెప్పాడు.

సమాజంలో పాలకవర్గాల వ్యవహారాలు చక్కబెట్టడానికి విద్యావిధానం ద్వారా వారు ఉత్పత్తి చేయబడతారు. ఈ మేధావుల ద్వారానే పాలక వర్గాలు మొత్తం సమాజం మీద తన 'ఆధిపత్యం' (హెజిమోనీ)ని చెలాయిస్తాయి.

పాలకవర్గాలను అధికారం నుండి తొలగించాలనుకునే వారు 'ప్రతి-ఆధిపత్యం' నిర్మించాలి. అంటే చెలామణిలో ఉన్న ఏకాభిప్రాయాన్ని సవాలు చేయాలి, 'విజ్ఞత' పేరుతో సాగుతున్న భావజాలాన్ని ఎదుర్కోవాలి. ఎలా? దీనికి గ్రాంసీ చెప్పిందేమంటే... కార్మికవర్గం సంప్రదాయ మేధావుల్లో గణనీయమైన భాగాన్ని తనవైపు తిప్పుకోవడమే కాకుండా కార్మికవర్గ ఉద్యమం తనదైన 'సజీవ మేధావులను' తయారు చేసుకోవాలి. "మానవ జీవితంలోని అన్ని రంగాల్లోనూ మేధావులకు పని ఉంటుంది" అంతేకాదు, ప్రతి మనిషీ తను చేస్తున్న వృత్తికి బయట ఏదో ఒక రకం మేధో కృషి జరుపుతూనే ఉంటాడు, ప్రాపంచిక దృక్పథాన్ని కలిగి ఉంటాడు, ఏదో ఒక నైతిక విలువకు కట్టుబడి ఉంటాడు. అందువల్ల అతను తన వంతుగా ప్రాపంచిక దృక్పథానికి తోడ్పడ్డమే కాదు దాన్ని తన దృక్పథానికి అనుగుణంగా మార్చడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. ఆ విధంగా కొత్త ఆలోచనా విధానాలను ఉనికిలోకి తెస్తుంటాడు. అంటే, ప్రజలకు ఆలోచించే సామర్థ్యాలు ఉంటాయి. అయితే, సమస్యంతా ఆ సామర్థ్యాలను ఎలా బయటకు తీయాలి అన్నదే.

కార్మికవర్గంలో ఇటువంటి సామర్థ్యాలను బయటకు తీసి తనదైన 'సజీవ మేధావులను' తయారుచేసుకోవాలనీ, సంప్రదాయ మేధావుల్లో నుండి సాధ్యమైనంత ఎక్కువమందిని విప్లవ పోరాటంలోకి లాక్కోవాలనీ గ్రాంసీ బోధించాడు. తను నిర్వహించిన 'కొత్త శకం' పత్రిక ద్వారా అటువంటి మేధావులను అకర్షించడానికి ప్రయత్నించాడు. ఈ పత్రిక 'వారం వారం సోషలిస్టు సంస్కృతి పై సమీక్ష' అనే ఉపశీర్షిక పెట్టాడు. 1919లో టురిన్ నగరంలో పెద్ద ఎత్తున పారిశ్రామిక సమ్మెలు, మిలిటెంట్ రాజకీయ కార్యకలాపాలు సాగుతున్న సమయంలో ఆయన ఈ పత్రిక నడిపాడు.

గ్రాంసీ సైద్ధాంతిక పోరాటం గురించి చెప్పిన విషయాలు కేవలం చైతన్యాన్ని పెంపొందించడానికి మాత్రమే పరిమితం కాలేదు. చైతన్యాన్ని మార్చాలని, సోషలిస్టు చైతన్యాన్ని సృష్టించాలని చెప్పాడు. కార్మికవర్గ దైనందిన జీవితానుభవాల ద్వారా అటువంటి చైతన్యం పొందేందుకు తోడ్పడాలని చెప్పాడు. అందువల్ల మేధావుల కృషి ఎక్కడో నాలుగు గోడల మధ్య కాకుండా ప్రజల దైనందిన జీవితంలో భాగంగా సాగాలని చెప్పాడు. "కొత్త మేధావులను ఎంతబాగా విషయాలు చెప్పగలుగుతున్నారన్న దాన్నిబట్టి కాకుండా దైనందిన జీవితంలో నిర్మాతలుగా, ఆర్గనైజర్స్ గా వారి పనిని బట్టి నిర్ణయించాలి. నిరంతరం వెంటబడి పనులు జరిగేట్లు చూసేవారే గానీ కేవలం ఉపన్యాసాలు చెప్పేవారు సజీవ మేధావులు కాదు" అని ఆయన వివరించాడు.

దైనందిన జీవితంలో చురుకుగా పాల్గొనే కార్మికవర్గ మేధావులను తయారు చేసుకోవడం ద్వారా ప్రస్తుత సామాజిక సంబంధాలను బద్దలుగొట్టే “ప్రతి-ఆధిపత్యం” ఏర్పాటుకు తోడ్పడాలి అని చెప్పాడు. ఆ విధంగా ఆయన సిద్ధాంతాన్ని ఆచరణకు ముడిపెట్టాడు. కార్మికవర్గం నుండి ఇతర పీడిత వర్గాల నుండి మేధావులను తయారు చేయడంలో అనియత విద్య ఎంతగానో తొడ్పడుతుందని గ్రాంసీ చెప్పాడు. అందువల్లనే గ్రాంసీ జైలు రచనల్లో ఎక్కువ భాగం విద్యా విధానం ఎలా ఉండాలి అన్నదానికి కేటాయించాడు.

విద్యావిధానంపై

ఒక దేశంలో సమాజం పాలక వర్గాల ఆధిపత్యంలో ఉన్నంత కాలం పాలక వర్గాల ప్రయోజనాలు నెరవేర్చే మేధావులను తయారు చేయడానికే విద్యా రంగం ఉపయోగపడుతుంది. అయితే కార్మికవర్గం, ప్రజాతంత్ర శక్తులు కార్మికవర్గ, ప్రజాతంత్ర మేధావులను తయారు చేసే విద్యావ్యవస్థను రూపొందించేందుకు కూడా ఈ వ్యవస్థలో అనేక అవకాశాలు ఉన్నాయి. దీన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని గ్రాంసీ విద్యారంగంలో అనేక సూచనలు చేశాడు. మొదటిది, విద్యా రంగం బాధ్యతను ప్రభుత్వం తీసుకునేట్లు చేయాలి. దాని వల్ల ఆ వ్యవస్థ ఉత్పత్తి చేసే మేధావులు మొత్తం సమాజానికి సేవ చేస్తారు. రెండు, విద్యార్థులకు ప్రాకృతిక, సామాజిక సైన్సును బోధించడంతో పాటు ఏదో ఒక వృత్తిని నేర్పించే పాఠ్య విధానం ఉండాలి. ఈ విషయంలో మార్క్స్ చెప్పిన సూచనలనే గ్రాంసీ మరింత విస్తృతపరిచాడు. విద్య అనేది శాస్త్ర, కళా, సాహిత్య జ్ఞానాన్ని పెంపొందించడంతో పాటు విద్యాభ్యాసం ముగిసిన తరువాత విద్యార్థి ఏదో ఒక వృత్తి స్వీకరించేట్లు ఉండాలని మార్క్స్ చెప్పాడు. మూడోది, పీడితులకు విద్య ఎలా గరపాలో గ్రాంసీ చెప్పాడు.

మొత్తం మీద ఆధునిక సమాజం గురించి వివరించేటప్పుడు గ్రాంసీ విద్యకు అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చాడు. విద్య నేర్చుకునేప్పుడు చురుకుగా ఉండాలి. నిష్క్రియాత్మకంగా (పాసివ్గా), యాంత్రికంగా నేర్చుకునేట్లు ఉండకూడదు. విద్యార్థి మానసిక స్థితికీ, విద్యగరిపే రూపానికీ మధ్య చురుకైన, సృజనాత్మకమైన సంబంధం ఉండాలి. ఎలా అంటే ఒక కార్మికునికి అతని పనిముట్లతో చురుకైన, సృజనాత్మకమైన సంబంధం ఉన్నట్లు.

అనియత విద్యావేత్తలకు ఇప్పటికీ గ్రాంసీ రచనలు ప్రామాణికంగా కనిపిస్తాయి. విమర్శనాత్మక సీయ-చైతన్యం, విమర్శనాత్మక సామాజిక-చైతన్యం గురించి, మేధావులు దైనందిన జీవితంలో భాగస్వాములు కావడం గురించి, సమాజాన్ని యథాతథంగా ఉంచడంలో ‘విజ్ఞత’ పాత్ర, విద్య ద్వారా సమాజాన్ని పరివర్తన గావిండానికి గల అవకాశాలు వంటి వాటి గురించి గ్రాంసీ చెప్పిన విషయాలు విద్యావేత్తలకు ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయి.

ఇంత గొప్ప మేధావి గనుకనే గ్రాంసీ మెదడును 20 ఏళ్ల పాటు ఆలోచించకుండా ఆపేయాలని ముస్సోలినీ ప్రభుత్వం కోర్టు విచారణ సందర్భంగా న్యాయమూర్తులను కోరింది.

జైలు రచనలు

గ్రాంసీ జైలు రచనల్లో మార్బ్రిజం-లెనినిజాన్ని పరిపుష్టం చేసే మరిన్ని ఆలోచనలు ఉన్నాయి. 1926లో గ్రాంసీ అరెస్టయినప్పటినుండి 1935లో తీవ్రంగా అనారోగ్యం పాలైనప్పటి వరకు దాదాపు దశాబ్దం పాటు రాసిన వ్యాసాలన్నిటినీ కలిపి జైలు నోట్బుక్స్ (ప్రిజన్ నోట్బుక్స్) పేరుతో ప్రచురించారు. ఆయన స్నేహితురాలు పీరో స్టాఫా నోట్బుక్స్నూ, రాత సరంజామానూ రహస్యంగా జైలులోపలికి చేర్చడం గ్రాంసీ పూర్తి చేసిన నోట్ బుక్స్ను బయటకు చేర్చడం చేశారు. వీటిని 1950వ దశకంలో ఇటాలియన్లో ప్రచురించారు. 1970వ దశకంలో వాటిని స్కాట్లాండ్కు చెందిన జానపద కవి హమిష్ హెండెర్సన్ ఇంగ్లీషులోకి అనువదించారు. జైలులో ఉండగా ఆయన 30కి పైగా నోట్ బుక్స్, సుమారు 3000 పేజీల చరిత్ర, విశ్లేషణలు రాశాడు. జైలు నిబంధనలు, సెన్సారు సమస్యల వల్ల ఆయన రాసిన నోట్ బుక్స్ ఒక క్రమపద్ధతిలో లేకపోయినప్పటికీ తరువాత వాటిని ఒక క్రమంలో పేర్చి ప్రచురించారు. గ్రాంసీ మార్క్సిస్టు సాహిత్యాన్నే కాకుండా అనేక మంది ఇటాలియన్, ఐరోపా రచయితల రచనలను ఆకళింపు చేసుకుని జైలు రచనలు చేశాడు. వీటిలో ఆయన ఇటలీ చరిత్ర, జాతీయవాదం, ఫ్రెంచ్ విప్లవం, ఫాసిజం, టైలరిజం (తోకవాదం), ఫోర్డిజం, పౌరసమాజం, జానపద సాహిత్యం, మతం, ఉన్నత వర్గాల సంస్కృతి, ప్రజా సంస్కృతి వంటి అనేక అంశాలపై రాశాడు.

వ్యక్తి నియంతృత్వాలు-వర్గ నియంతృత్వాలు

ఇటలీ చరిత్ర అన్న భాగంలో గ్రాంసీ అనేక రాజకీయ పరిణామాలను విశ్లేషించాడు. చరిత్రలో ఏర్పడిన వ్యక్తి నియంతృత్వాలు, వర్గ నియంతృత్వాలకు తేడా చెప్పాడు. అవి ఎటువంటి పరిస్థితుల్లో ఏర్పడతాయో వివరించాడు. ప్రాచీన చరిత్రలో వ్యక్తి నియంతృత్వానికి జూలియస్ సీజర్ ఉదాహరణ అయితే ఆధునిక చరిత్రలో నెపోలియన్ బోనపార్ట్ ఉదాహరణ. సామాజిక ఆర్థిక ఘర్షణల వల్ల ఈ వ్యక్తి నియంతృత్వాలు తలెత్తాయని గ్రాంసీ విశ్లేషించాడు. విభిన్న సామాజిక-రాజకీయ శక్తులు వాటి మధ్య ఏర్పడిన వైరుధ్యాలను పరిష్కరించుకోలేకపోయినప్పుడు తాత్కాలికంగా సామాజిక శాంతి ఏర్పడుతుంది. ఎందుకంటే ఘర్షణ పడుతున్న రెండు సామాజిక శక్తుల్లో ఏదీ తమ శత్రువును నిర్ణయాత్మకంగా ఓడించలేకపోయినప్పుడు వాటి మధ్య ప్రతిష్టంభన ఏర్పడుతుంది. అటువంటి పరిస్థితుల్లో ఒక ప్రజాకర్షణ గలిగిన వ్యక్తి రంగంలోకి వచ్చి తన వ్యక్తినియంతృత్వాన్ని స్థాపిస్తాడు. ప్రాచీన కాలంలో సీజరిజం,

ఆధునిక కాలంలో నెపోలియన్ 1, 3లు ఏర్పాటు చేసిన బోనపార్టీయిజంలు అటువంటివే. కొన్ని వ్యక్తి నియంతృత్వాలు సమాజ పురోగమనానికి ఉపయోగపడ్డాయని గ్రాంసీ చెప్పాడు. కొన్ని నియంతృత్వాలు ఉదాహరణకు నెపోలియన్-3, బిస్మార్క్లు ఆధునిక ఐరోపాను మితవాదం వైపు నడిపారు. అందువల్ల కార్మికవర్గ, ప్రజాతంత్ర శక్తులు ఇటువంటి రెండు రకాల వ్యక్తి నియంతృత్వాల మధ్య తేడాను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని గ్రాంసీ వివరించాడు. అయితే జర్మనీలో అడాల్ఫ్ హిట్లర్ నేతృత్వంలోని నాజీయిజం గానీ, ఇటలీలో బెనిటో ముస్సోలినీ నాయకత్వంలోని ఫాసిజం గానీ వ్యక్తి నియంతృత్వాలు కావనీ, అవీ, వాటితోపాటు స్పెయిన్ ఇతర దేశాల్లో ఏర్పడిన ఫాసిస్టు ప్రభుత్వాలూ వర్గ నియంతృత్వాలని చెప్పాడు. అంటే అవి బూర్జువా వర్గంలోని అత్యంత అభివృద్ధి నిరోధక సెక్షన్ల నియంతృత్వాలన్నమాట.

“ఆధునిక యువరాజు”

కార్మికవర్గ విప్లవ పార్టీ ఎలా ఉండాలి అన్న విషయాలను ఆయన “ఆధునిక యువరాజు” అన్న శీర్షిక కింద రాశాడు. 16వ శతాబ్దానికి చెందిన ఇటాలియన్ రాజకీయ తత్వవేత్త, దౌత్యవేత్త నికోలో మాచియవెల్లి 1532లో “యువరాజు” అన్న గ్రంథం రాశాడు. అందులో కొత్తగా రాచరికం చేపట్టిన వారు ఎటువంటి పద్ధతులు అనుసరించాలో ఆయన దౌత్యవేత్తగా తన 14 ఏళ్ల అనుభవాన్ని రంగరించి రాశాడు. ఆయన ప్రతిపాదించిన సూత్రీకరణలు “మాచియవెల్లినిజం” పేరుతో రాజకీయాల్లో ప్రసిద్ధి పొందాయి. మాచియవెల్లి నాటి పాలకులైన యువరాజులు ఎలా ఉండాలో చెబితే ఆధునిక పాలకవర్గమైన కార్మికవర్గం ఎలా ఉండాలో గ్రాంసీ తన “ఆధునిక యువరాజు” వ్యాసంలో చెప్పాడు. కార్మికవర్గం పట్ల, శ్రామిక ప్రజల్లోని దాని మిత్రులపట్ల విశ్వాసం కలిగి ఉండి, శ్రామిక ప్రజలను నిరంతరం ఎడ్యుకేట్ చేస్తూ, కేంద్రీకృత ప్రజాస్వామిక సూత్రాలను అనుసరించే కార్మికవర్గ విప్లవ పార్టీ మాత్రమే ప్రపంచ ఫాసిజానికీ, సామ్రాజ్యవాదానికీ వ్యతిరేకంగా జరిగే పోరాటానికి నాయకత్వం వహించగలదనీ, అటువంటి విప్లవ శక్తులకు నాయకత్వం వహించే అటువంటి పార్టీ మాత్రమే ఫాసిజాన్ని ఓడించగలదనీ ఆయన చెప్పాడు. తరువాతి కాలంలో కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ ఫాసిజానికి వ్యతిరేకంగా విశాల ఐక్య వేధిక నిర్మాణానికి పిలుపునిచ్చిన సందర్భంలో ఇటువంటి విశ్లేషణ చేయడం గమనార్హం. అయితే గ్రాంసీ పేర్కొన్న “ఆధునిక యువరాజు” ఫాసిజంపై విజయం సాధించక ముందే 1937లో గ్రాంసీ ఫాసిస్టుల చెరలో కన్నుమూశాడు.

అమెరికనిజం, ఫోర్డిజం

“అమెరికనిజం, ఫోర్డిజం” పేరుతో గ్రాంసీ రాసిన వ్యాసం అక్టోబరు విప్లవం తరువాత ఆధునిక బూర్జువా సమాజాల్లో కార్మికవర్గ విప్లవాలు ఎందుకు రాలేదో అర్థం

చేసుకోడానికి తోడ్పడుతుంది. ఈ వ్యాసంలో ఆయన ఆధునిక పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ నిర్మాణంలోనూ, పనిలోనూ వస్తున్న మార్పులను ఎంతో ముందు చూపుతో చెప్పాడు. అమెరికనిజం, ఫోర్డిజం అనేది అమెరికా పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థకు ఒక కొత్త ముఖాన్ని ఇచ్చింది. దాని ద్వారా పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ అనేక దేశాల్లో పౌరసమాజంపై తన 'ఆధిపత్యం' సాధించగలిగింది. అమెరికనిజం, ఫోర్డిజం అంటే ఏమిటి? 1920, 30 దశకాల్లో ఏర్పడిన ప్రపంచ పెట్టుబడిదారీ సంక్షోభాన్ని ఇటలీ, జర్మనీ, ఇతర ఫాసిస్టు దేశాల్లో గుత్తపెట్టుబడిదారులు ఒక పద్ధతిలో పరిష్కరించుకున్నారు. అమెరికా పాలకవర్గాలు దీనికి భిన్నమైన రీతిలో పరిష్కారం చూపాయి. రష్యాలో కార్మికవర్గ విప్లవం వచ్చిన దశాబ్దాల తరువాత అమెరికా అధ్యక్షుడు రూజ్ వెల్ట్ 'న్యూ డీల్' పేరుతో తీసుకున్న చర్యలు, హెన్రీ ఫోర్డ్ ఇతర గుత్త పెట్టుబడి దారులు తీసుకున్న చర్యలు అమెరికాలోనే కాకుండా, ప్రపంచ పెట్టుబడిదారీ దేశాల్లో కార్మికవర్గాన్ని అనేక భ్రమలకు గురిచేశాయి. ఈ చర్యలతో పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ కొత్త అవతారం ఎత్తిందనీ, సోషలిజానికి ప్రత్యామ్నాయంగా మారిందని భ్రమించారు. రష్యా విప్లవం తరువాత ఆధునిక బూర్జువా దేశాల్లో ఒక్క చోట కూడా కార్మికవర్గ విప్లవం రాలేదన్న వాస్తవాన్ని గమనిస్తే అమెరికనిజం, ఫోర్డిజంలో గ్రాంసీ చెప్పిన అంశాల ప్రాముఖ్యత మనకు అర్థం అవుతుంది. ఈ కాలంలో ఆర్థికోత్పత్తిలో పైచేయి సాధించడం ద్వారా అమెరికా తాత్కాలికంగానైనా సోషలిజానికి ప్రత్యామ్నాయంగా నిలవగలిగింది. మరోవైపు సోషలిజం ఎదురు దెబ్బలు తిన్నది.

విలువైన పాఠాలు

ఆధునిక యుగంలో కార్మికవర్గ ఉద్యమానికి ఎదురవుతున్న అనేక సమస్యలకు గ్రాంసీ రచనల్లో సమాధానాలు దొరుకుతాయి. ముఖ్యంగా ఐరోపాలోనూ, ప్రపంచవ్యాపితంగానూ బూర్జువా వర్గం పాలనలో స్థిరపడిన తరువాత విప్లవ పోరాటాలు ఎటువంటి పద్ధతులు అనుసరించాలి అన్న విషయంలో గ్రాంసీ రచనలు మనకు అనేక విధాలా తోడ్పడతాయి. గ్రాంసీ 'ఆధిపత్యం' (హెజిమోనీ) భావనను అర్థం చేసుకున్నప్పుడు కమ్యూనిస్టులు ఆర్థిక రంగంలోనే కాకుండా సామాజిక, సాంస్కృతిక రంగాల్లో సమగ్రమైన వర్గపోరాటం చేయాల్సిన ఆవశ్యకత అర్థమవుతుంది. గతంలో మార్క్సిస్టు మహోపాధ్యాయులు సూచించినట్లు సమాజపరివర్తనలో పునాదే కాకుండా ఉపరితల అంశాల కూడా ప్రభావం చూపుతాయని తెలుస్తుంది. మరీ ముఖ్యంగా సామ్రాజ్యవాదం ప్రపంచీకరణ రూపం తీసుకున్న ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో ఉపరితల అంశాలకు ప్రాధాన్యత పెరిగింది కనుక కార్మికవర్గ పోరాటం ఈ అంశాలను తక్కువగా చూడరాదు. విప్లవం వచ్చి 70 ఏళ్ల తరువాత సోవియట్ యూనియన్ లో సోషలిజం ఎందుకు కుప్పకూలిపోయిందో, తూర్పు యూరప్ దేశాల్లో సోషలిజం ఎందుకు

పతనమైందో తెలుసుకోడానికీ, సోషలిజం నిర్మాణంలో మళ్లీ అటువంటి పొరపాట్లు జరగకుండా ఉండడానికి కూడా గ్రాంసీ రచనలు కార్మికవర్గానికి ఎంతగానో తోడ్పడతాయి. మొత్తంగా గ్రాంసీ రచనల సారాంశాన్ని కింది విధంగా చెప్పుకోవచ్చు:

1. సామాజిక పరివర్తనలో ఆర్థిక పునాది అంతిమంగా నిర్ణయాత్మకం అయినప్పటికీ ఉపరితలంలోని అంశాలు అంటే రాజకీయ, సామాజిక, సైద్ధాంతిక, సాంస్కృతిక అంశాలు కూడా ప్రాధాన్యత కలిగి ఉంటాయి. రెండూ ఒకదానికొకటి పరస్పరం ప్రభావితం చేసుకుంటాయి. ఒక్కో చారిత్రక సందర్భంలో ఉపరితలాంశాలే ఎక్కువ ప్రభావితం చేస్తాయి.

2. పాలక వర్గాలు నిరంకుశ రాజ్యాంగ యంత్రంతో పాలితులను అణచివేయడం ద్వారానే కాకుండా తమ ఒప్పించే సాధనాలద్వారా మొత్తం సమాజంపై 'ఆధిపత్యం' (హెజిమోనీ) సాధిస్తాయి. పాలకవర్గాల విలువలు, నమ్మకాలు, నైతికతలను మొత్తం సమాజంలో నిరంతరం చొప్పించడం ద్వారా వాటిని ప్రజానీకపు సామాన్య 'విజ్ఞత' (కామన్ సెన్స్)గా మార్చేస్తాయి. ఆ విధంగా పాలకవర్గాల తత్వం, సంస్కృతి, నైతికవిలువలు అన్నీ కూడా సహజమైన సామాజిక లక్షణాలుగా మారిపోతాయి. వాటిద్వారా పాలక వర్గాలు పీడిత వర్గాలకు నాయకత్వం వహిస్తూ సమాజపు యధాతథ స్థితిని కొనసాగిస్తాయి. తమ ఆధిపత్యాన్ని సవాలు చేసే పరిస్థితి వచ్చినప్పుడు నిరంకుశ యంత్రాంగం అయిన పోలీసులు, సైన్యం, కోర్టులు వంటి వాటిని ప్రయోగిస్తాయి.

3. పాలక వర్గాల 'ఆధిపత్యాన్ని' (హెజిమోనీని) సవాలు చేయకుండా కార్మికవర్గం సామాజిక విప్లవం సాధించడం సాధ్యం కాదు. కార్మికవర్గం 'ప్రతి-ఆధిపత్యం' (కౌంటర్-హెజిమోనీ) నెలకొల్పడం ద్వారా యధాతథ స్థితిని సవాలు చేయగలగాలి. 'ప్రతి-ఆధిపత్యం' అంటే కార్మికవర్గం సమాజంపై ఆధిపత్యం సంపాదించడానికి ముందు చేసే సన్నాహాలుగా చెప్పవచ్చు. కార్మికవర్గం తన ఇతర మిత్రవర్గాలపైనా, ప్రజాతంత్ర శక్తులపైనా 'ఆధిపత్యం' (హెజిమోనీ) సాధించడం ప్రతి-ఆధిపత్యంలో ఒక భాగం.

4. పాలక వర్గాలు తమ తరపున ప్రజలను ఒప్పించి, ఆర్గనైజ్ చేసే పనులకోసం 'సజీవ మేధావులను' (ఆర్గానిక్ ఇంటెల్క్యూవల్స్) తయారు చేసుకుంటాయి. పాలకవర్గంపై ప్రతి-ఆధిపత్యం సాధించాలంటే కార్మికవర్గం తనదైన సజీవ మేధావులను తయారు చేసుకోవాలి. మేధావులు అనేవారు ఒక ప్రత్యేక వర్గం కాదు. వారు సమాజంలో ఏదో ఒక వర్గానికి చెంది ఉంటారు. అందువల్ల కార్మికవర్గం సంప్రదాయ మేధావుల్లో సాధ్యమైనంత మందిని తనవైపు తిప్పుకోవడంతోబాటు కార్మికవర్గంలోనే విప్లవపోరాటంతో సజీవ సంబంధాలు గల మేధావులను తయారు చేసుకోవాలి.

5. ఏ వర్గమైనా తన 'సజీవ మేధావులను' తయారు చేసుకోడానికి విద్య ఒక ప్రధాన సాధనంగా ఉంటుంది.

6. కార్మికవర్గం విప్లవాన్ని సాధించిన తరువాత కూడా మొత్తం సమాజంపై తన 'ఆధిపత్యాన్ని' (హెజిమోనీ) ఏర్పాటు చేసుకోవాలి, నిలుపుకోవాలి. లేకపోతే సాధించిన విప్లవం కూడా విఫలమయ్యే అవకాశం ఉంది. సోవియట్ యూనియన్, తూర్పు యూరప్ దేశాల్లో సోషలిజం విశ్చిన్నానికి ఇది కూడా ఒక కారణం.

7. సామ్రాజ్యవాదం ప్రపంచీకరణ అవతారం ఎత్తిన నేటి పరిస్థితుల్లో సమాజ ఉపరితల అంశాలకు ప్రాధాన్యత పెరిగింది. అందువల్ల కార్మికవర్గం ఆర్థిక పోరాటాలతోపాటు సామాజిక, సైద్ధాంతిక, సాంస్కృతిక రంగాల్లో సమగ్ర పోరాటం చేయాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది.

నాటి సిపిఐ(ఎం) ప్రధాన కార్యదర్శి, కేరళ మాజీ ముఖ్యమంత్రి ఇఎంఎస్ నంబూద్రిపాద్ గ్రాంసీ గురించి వ్యాసం రాస్తూ ఈ క్రింది వాక్యాలతో ముగించారు:

“ఫాసిస్టు వ్యతిరేక పోరాటం విజయవంతంగా ముగిసిన తరువాత ఏర్పడిన ప్రపంచ పరిస్థితిపై గ్రాంసీ జైలు రచనలు వెలుగును ప్రసరింపజేశాయి. 1930వ దశకం చివరి భాగంలోనూ, తరువాతి దశాబ్దాల్లోనూ జరిగిన పరిణామాలను తిలకించడానికి ఆయన జీవించిలేకపోయినప్పటికీ ఆయన చెప్పిన అనేక విషయాలు నిజమైనాయి:

- నాటి సోవియట్ పార్టీలోనూ, కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్లోనూ ప్రతిపక్షాలపై క్రమశిక్షణా చర్యలు తీసుకున్నప్పుడు ఆయన బ్యూరాక్రాటిక్ నిర్మాణం గురించి హెచ్చరిక చేశాడు.

- పౌరసమాజంపై ఆధిపత్యం (హెజిమోనీ) సాధించనిదే కార్మికవర్గం రాజ్యంపై అదుపు సాధించలేదన్న సూత్రాన్ని ప్రతిపాదించాడు.

- అమెరికాలో జరుగుతున్న కొత్త ప్రయోగాలకు గ్రాంసీ ప్రాముఖ్యత ఇచ్చాడు. 'అమెరికనిజం, ఫోర్డిజం' గురించి ఆయన తన జైలు నోట్స్లో వివరింగా చర్చించాడు. ప్రపంచ పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ ఒకవైపు బహిరంగ టెర్రరిస్టు నియంతృత్వానికి (ఫాసిజానికి), మరోవైపు కార్మికవర్గాన్ని అవినీతికి (అమెరికనిజం, ఫోర్డిజం) గురిచేస్తుందని ఆయన ముందుగానే చెప్పాడు. అభివృద్ధి చెందిన, చెందుతున్న పెట్టుబడిదారీ దేశాల ప్రజలపై అమెరికన్ ప్రయోగపు ప్రభావాన్ని సోవియట్ యూనియన్ నాయకులు గమనించలేకపోయారు. సంగ్రహంగా చెప్పాలంటే లెనిన్ తరువాత అధికారం చేపట్టిన నాయకులు సైనిక-దౌత్య అంశాలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చి, సైద్ధాంతిక, రాజకీయ అంశాలను తక్కువ అంచనా వేయడం ద్వారా లెనినిస్ట్ సూత్రం నుండి వైదొలగడమే వారు చేసిన పెద్ద తప్పుగా చెప్పవచ్చు.”

BCI

“ఫాసిస్టు వ్యతిరేక పోరాటం విజయవంతంగా ముగిసిన తరువాత ఏర్పడిన ప్రపంచ పరిస్థితిపై గ్రాంసీ జైలు రచనలు వెలుగును ప్రసరింపజేశాయి. 1930వ దశకం చివరి భాగంలోనూ, తరువాతి దశాబ్దాల్లోనూ జరిగిన పరిణామాలను తిలకించడానికి ఆయన జీవించిలేకపోయినప్పటికీ ఆయన చెప్పిన అనేక విషయాలు నిజమైనాయి:

- నాటి సోవియట్ పార్టీలోనూ, కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్లోనూ ప్రతిపక్షాలపై క్రమశిక్షణా చర్యలు తీసుకున్నప్పుడు ఆయన బ్యూరాక్రాటిక్ నిర్మాణం గురించి హెచ్చరిక చేశాడు.

- పౌరసమాజంపై ఆధిపత్యం (హెజిమోనీ) సాధించనిదే కార్మికవర్గం రాజ్యంపై అదుపు సాధించలేదన్న సూత్రాన్ని ప్రతిపాదించాడు.

- అమెరికాలో జరుగుతున్న కొత్త ప్రయోగాలకు గ్రాంసీ ప్రాముఖ్యత ఇచ్చాడు. ('అమెరికనిజం, ఫోర్డిజం' గురించి ఆయన తన జైలు నోట్స్లో వివరింగా చర్చించాడు. ప్రపంచ పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ ఒకవైపు బహిరంగ టెర్రరిస్టు నియంతృత్వానికీ (ఫాసిజానికీ) మరోవైపు కార్మికవర్గాన్ని అవినీతికి (అమెరికనిజం, ఫోర్డిజం) గురిచేస్తుందని ఆయన ముందుగానే చెప్పాడు. అభివృద్ధి చెందిన, చెందుతున్న పెట్టుబడిదారీ దేశాల ప్రజలపై అమెరికన్ ప్రయోగపు ప్రభావాన్ని సోవియట్ యూనియన్ నాయకులు గమనించలేకపోయారు. సంగ్రహంగా చెప్పాలంటే లెనిన్ తరువాత అధికారం చేపట్టిన నాయకులు సైనికదౌత్య అంశాలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చి, సైద్ధాంతిక, రాజకీయ అంశాలను తక్కువ అంచనా వేయడం ద్వారా లెనినిస్ట్ సూత్రం నుండి వైదొలగడమే వారు చేసిన పెద్ద తప్పుగా చెప్పవచ్చు.”

- ఇ.ఎం.ఎస్ నంబూద్రిపాద్

సిపిఐ(ఎం) మాజీ ప్రధాన కార్యదర్శి

PSBH

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

మనమ ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావర్తిక

పుస్తకం సంఖ్య	LPSA110B119
పుస్తకం పేరు	మార్క్సిస్టు మేధావి లంబోదయో గ్రాంస్
తారీఖు	13 March 2025
మొదలు లెట్ట	yes
వెనుక లెట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	37
పెద్ద పైకా పేజీలు	no
ఖాళీ పేజీలు	CI, BCI
లేని పేజీలు	no
తయారు చేసినవరి	akshaya
పేజీలు విడదీసినవరి	akshaya
ప్లాన్ చేసినవరి	Bhanu
పరీక్ష చేసినవరి	THASIN
పేజీలు పరిచూసినవరి	
బైండింగు చేసినవరి	
ప్యాకింగు చేసినవరి	
పరిస్థితి	good